

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

VOL- 11 No. 275 August 16, 2017

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph 510-516-3536

(Yuba City) 530-315-1020

ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਲਈ ਹਰ ਪਾਸਿਓ ਮਿਲ ਰਿਹੈ ਭਰਪੁਰ ਸਮਰਥਨ

17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ- ਅਮੇਲਕ ਗਾਖਲ

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਬਿਓਰੋ) - ਯੂਨੀਅਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ 17 ਸਤੰਬਰ 2017 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ

ਮੱਖਣ ਬੈਂਸ
ਇਕਬਾਲ ਗਾਖਲ

ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 13ਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਕਈਨੀ ਬਣਨਾ ਜਿੱਥੇ ਯੂਨੀਅਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਉਥੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਹੱਲ ਬਣਨ 'ਤੇ ਕਲੱਬ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਟੀਮ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 8 'ਤੇ)

www.pardestimes.com

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਪਰਧਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੰਦੌਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੋਜ਼ਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ

ਆਖਰੀ ਵਕਤ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਬਦਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਕੀਰ?

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ- ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗੀ ਯਾਨਿ ਕਿਹਤਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਹਤਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਤਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਿਵਿਸ਼ ਵਕੀਲ ਸਿਰਿਲ ਰੈਡਕਲਿਫ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਰੈਡਕਲਿਫ਼ ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਲਕੀਰ ਵਿਚ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਤਤਕਾਲੀ ਵਾਇਸਰਾਏ ਲਾਰਡ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੇ ਸਿਰਿਲ ਰੈਡਕਲਿਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬੁਲਾਇਆ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤੋਤਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਜਿਸਨੇ ਕਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵੰਡਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਇਕ ਲਿਖਾਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਬੋਰਮੇਟ ਨੇ ਇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਇਸ ਪੰਤਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਜੋ ਨਕਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਖਰੀ ਪਲ ਵਿਚ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਰੈਡਕਲਿਫ਼ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮੁੰਡਾ

ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਰਾਬਰਟ ਬੋਰਮੈਟ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਦੱਸਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਤਲੋਆਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੂੰ ਲੈਣੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।

ਬੀਬੀ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬੁਰੇਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਬੀਬੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 19 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਇਸ ਖੋਫਨਾਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।

ਮੀਨਾ ਬੀਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬੋਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਆ ਗਏ, ਬੱਸ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਮੇਰੇ ਮਾਪੇ ਸਾਨੂੰ ਕਸਰੂ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪੱਗੜੀ ਪਾਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਕ ਕੁਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਪਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਟਰੰਕ ਸੀ। ਤੱਬਾ ਮੇਰੀ ਤੱਬਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਵਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਰਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇੱਧਰ ਬੁਰੇਵਾਲਾ ਤੋਂ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ

ਦੂਰ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯਾਨਿ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤ

ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਰਾਮ ਪਾਲ ਸੌਰੀ ਪਿਛੇ 84 ਸਾਲਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 21 'ਤੇ)

A-1 INTERIOR DECORATION INC.

BEST PRICES IN THE BAY AREA

- KITCHEN CABINETS
- GRANITE COUNTERTOPS
- SINKS & FAUCETS
- HARDWOOD & LAMINATE FLOORS
- DOORS AND WINDOWS
- REMODLING & NEW CONSTRUCTION

FREE ESTIMATES

CELL 510 565-6667 OFFICE 510 732-1555 FAX 510 732-0555

Visit our showroom NOW!!!

3165 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Global Green

Auto, Home, Business, Life, Workers Comp.

ਵਾਹੀਆ ਭਾਅ, ਚੰਗੀ ਕਵਰੇਜ

ਤੇ ਵਾਹੀਆ ਸਰਵਿਸ

INSURANCE AGENCY

of the Bay Area, CA

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St #230, Union City, CA 94587

Lic.#0F34231

MANN@GGIAUSA.COM

Ph: 510-487-1000

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

PH.(510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

3165 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Joshi Law Firm

Attorneys at Law

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

www.joshilawfirm.com info@joshilawfirm.com

ਇਮੀਜ਼ੋਸ਼ਨ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦਾ ਤੇ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤੀਓਂ ਦੇ ਬਿਹੁਵਾਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੱਬਾ ਮੇਰੀ ਤੱਬਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਵਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਰਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਅ, ਚੰਗੀ ਕਵਰੇਜ

ਤੇ ਵਾਹੀਆ ਸਰਵਿਸ

Each Office is independently Owned and Operated

1246 W. Lathrop Road Manteca, CA 95336

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

Gautam Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

M&M and Associates

Office (209) 249-6538, Fax (209) 624-5415

Cell (209) 470-6321

Avirdi@c21 mm.com, www.c21mm.com

Each Office is independently Owned and Operated

1246 W. Lathrop Road Manteca, CA 95336

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# OF22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State Farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

www.statefarm.com

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਜ਼ਖਮ 70 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੱਲੋਧ

ਵਿਰਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੱਡ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਤੇ ਦੋਸਤੀ ਭਰੇ ਅੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸਾ, ਉਜਾੜਾ ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ।

ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਭਾਰਤ
 ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ
 ਜਿਹਾ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲ ਚੱਲੀ
 ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀਆਂ
 ਬਸਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਕਾ-ਅਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
 ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਸੀ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ
 ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਵੀ ਹਾਰਮਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ
 ਜਮਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ ਦੀ
 ਸਾਣ 'ਤੇ ਚਾਤੁ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
 ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲਾਹਿਸਾਲ
 ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਬਰਤਾਨੀ ਮੱਧ
 ਵਰਗ ਕੋਲ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੰਤ ਸਰੂਪ ਅਗਵਾਈ ਦੇ
 ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੋਂ
 'ਯਨੀਅਨ ਸੈਕ' (ਬਰਤਾਨੀਵੀ ਡੰਡਾ) ਤਾਂ ਲਾਹੂਣਾ ਹੀ
 ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮ ਇਸ ਸਿੱਟੇ
 'ਤੇ ਵੀ ਪੁੱਜੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹੋਰ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ
 ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਰਤ ਦੀ
 ਤੀਲੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਬਸਤੀਵਾਦ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਸੁਦਾਮਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ
ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਫਿਰਕ ਏਜੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਭੜਕਾਹਟ ਵੱਖਰੈ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਈ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੈਂ ਜਿਨਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ
ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੁਰਤੀ
ਲਈ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੰਨ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਲੀਂਗ ਦਾ
'ਡਾਇਰੈਕਟ ਐਕਸ਼ਨ' ਦਾ ਸੰਦਾ ਝੀਤ ਨੂੰ ਭਡਕਾ ਕੇ
ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਡੇ ਸੰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਤ

ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਭਾਈਜਾਂਹੇ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਸੁਆਦ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਦੋਂ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦਾ ਦਿਨ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਇਹ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ 'ਚ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਰ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਭੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਠੱਲ੍ਹੇ ਹੀ ਸਕੇ, ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਣ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਵੀ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੋਣਾ ਤੈਅ ਹੀ ਸੀ। ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜ਼ਜ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ, ਉਹ ਸੱਚ-ਮੱਚ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ। ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਫੌਰੀ ਮਹੀਨੇ, ਜਿਸ ਭਿਆਨਕ ਦੁਖਾਂਤ ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਵੱਲ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅੰਕਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਿਆਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਕ ਚਸ਼ਮਦਾਦ ਨ ਬਟਵਾਰ ਤ ਬਾਅਦ ਦ ਦਿਨਾ ਨੂੰ

”ਆਧੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਵੱਡੇ ਰੀਅਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਗਰਦਾਨਿਆ”। ਦੋ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਤ੍ਰਾਮਦੀ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਬਿਆਨਣ ਦੀ ਕੌਂਸਿਲ ਕਰਦਿਆਂ ਫਿਲਿਪ ਟੈਲਬਟ (ਐਨ ਅਮਰੀਕਨ ਵਿਟਨੈਸ ਟੂਇੰਡੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ) ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ”ਜੇ ਵਪਰਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਹੁੰਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਭੂ ਸੁਦਾਮਾ ਕਾਰਨ ਉਤੇਰੀ ਪੱਛਮੀ ਸਥਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਬਰੰਗਿਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਤ੍ਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਅਪੁਸ਼ਟ ਅੰਕੜੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੋ ਤੋਂ ਪੰਜ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ (ਦੱਸੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਪਰਬ ਵਿੱਚ ਜਨੂਨ ਝੱਲ ਇੰਨਾ ਹਿੱਸਕ, ਇੰਨਾ
ਸਦੀਤ ਤੇ ਇੰਨਾ ਖੂਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚਾ
ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ
ਗੁਆਂਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਉਪਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ
ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣ
ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੋਡੀ। ਇਸ ਕਤਲਾਅਮ ਅਤੇ ਝੱਲ
ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਹਰੇਕ
ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਦਮੇ ਤੇ ਢ੍ਵਾਸਦੀ
ਨੇ ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਘਰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਜਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਅਸਰ
ਪਾਇਆ। ਇਸ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਛੂਤਾ

A portrait of Harsimran Singh Bhullar, a middle-aged man with dark hair and a mustache, wearing glasses and a green and white striped shirt. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a plain, light-colored wall.

ਹਰੀਸ਼ ਖਰੇ

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਅੱਲ੍ਹੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਿਆਸੀ ਸਫਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਜਿਨਾਹ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਟ ਸਮਾਜ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਤੱਜ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੋਤਿਆ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਹੋਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘੜੀ ਜੋ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੇ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬੁੱਢੇ ਆਂਦਰੀ (ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅਡਿੰਕਾ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦਾ ਗਰਦੇ ਗੁਬਾਰ ਸਾਂਤ ਹੋਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟਗਿਣਠੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ
ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਬਟਵਾਰੇ ਦਾ ਅਧੂਰਾ ਏਜੰਡਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੂਰਾ
ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਮਹਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦ
ਨੂੰ ਹੀ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਾਜ਼ਕਤਾ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ
ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤਾਰ
ਤਾਰ ਹੋਈ....।

ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ: ਨਕਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ, ਅਕਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ

ਸੱਤਰ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਬਾਪਨਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਹ ਨਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਟੱਟ-ਵੱਡ ਕੇ ਛੋਟਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਭਾਰਤ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਮਰਾਜੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਦੀ ਫੋਕੀ ਸ਼ਾਨ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਾਚਾਵਾਂ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਿੰਜ਼ੇਤੁਣ ਮਾਡਲ ਦਾ ਉਤਤਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਿਆ। ਵੱਡੀ ਆਸ ਇਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਦੋ ਨਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋਏ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਸਭਿਆਤਾ ਦੇ ਜੀਵਿਏ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਵਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਰਚਣਗੇ। ਉਹ ਆਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ, ਹਿਜਰਤਾਂ, ਦੰਗਿਆਂ, ਹਿੱਸਾ ਤੇ ਕਤਲੇਅਮ ਕਾਰਨ ਮਿੱਠੀ 'ਚ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਸੱਤਰ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਈਜ਼ਾਦ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਾਲ 1971 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੁਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਾਖਤ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਤਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਅੱਜ ਇਹ 1971 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਮੁਲਕ ਹੈ; ਭੁਗੋਲਿਕ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੇ ਤਹਿਜ਼ੀਬੀ ਪੱਖੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕਸੁਰ, ਵੱਧ ਇਕਮੁੱਠ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿਕਵਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ; ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਸਪਤਰ ਵੱਡੇ ਪਿਛਾਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 70 ਵਰਿਅਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਉੱਚਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜ਼ਿਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲੋਂ, ਸਿਆਸੀ ਉਚਿਤਤਾ, ਆਲਮੀ ਰੁਟਬੇ, ਵੱਡ-ਪੱਧਰੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਸਮੁਹਿਕ ਅਮਨ-ਚੈਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭਾਵਨਾ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੁਤੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹੇ; ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ 'ਮੰਦਰਾਂ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਹ ਜਚਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਜਸ਼ੁਗੀਅਤ ਸਾਂ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਸਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ; ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਪਿਛੇ ਜੇਤੂਆਂ ਤੇ ਹਾਰੇ ਹੋਇਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗੌਰਵਮਈ ਸਿਆਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੰਤਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਰੱਖਿਆ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਧਰਮ-ਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ; ਸਾਨੂੰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਭਾਸਾਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਉਚਿਤਤਾ ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਫੜਵਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ; ਸਾਡੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਬੈਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੀਆਂ, ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ; ਅਲਾਹਾਬਾਦ 'ਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵੀ ਤਕਤਵਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਸ਼ੁਗੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ 70 ਵਾਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਹਰੇਕ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਉਚਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੇਚੇ ਸਮਝਿਆਂ ਅਪਣਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇੱਕ ‘ਨਾਕਾਮ ਦੇਸ਼’ ਅਤੇ ‘ਪਰਮਾਣੂ ਹਿਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾਕਾਮ ਦੇਸ਼’ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਲਘਾ ਕਰਨ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਚਲੰਤ ਸਿਆਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੂਝਵਾਨਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਲੀਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਚਿਨਸਾਫ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਪਗਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ-ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਧਰੇ

ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਇਕ ਭਾਰੂ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਾਈ ਪਾਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਹੀ ਦਿੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਨਿਗਰ ਭਾਰਤ-ਵਿਰਧੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵੀ ਉਲੰਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਲਾਂ ਵਰਗ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਝਕਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਤੇ ਉੱਲੰਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਉਸ ਨੇ ਗੁਆਂਦੀ ਦੇਸ਼ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਤੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਹੈ।

ਸੰਤਰ ਵਿਖੀਆਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣ ਵੱਲ ਅੰਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸਾਜ਼-ਸਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਿਖੀਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰ ਰਹੇ; ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਸਾਡੇ ਉਤੇ 'ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖਤਾ' ਤਿਆਗਣ ਅਤੇ ਖੁਦ ਦੇ ਇੱਕ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਹੋਣ ਉਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਂਗ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੇ ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਧਰਾ ਵਿੱਚ ਯੂਸੂਪੈਠ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਰਮ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਉਤੇ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 70 ਵਰ੍਷ਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਵਰਗ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਿਕਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਜ਼ਰਨੈਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪੇ-ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਤ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 70 ਵਰ੍਷ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ 'ਪ੍ਰਿਣਾਯੋਗ' ਪਾਕੀਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਮਨ ਜਾਂ ਮੁਖਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਹੈ; ਸਾਡੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਾਖੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀ ਅਖੀਰੀ ਫਸੀਲ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਂਗ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ 'ਰਾਸ਼ਟਰ-ਵਿਰੋਧੀ' ਆਖ ਕੇ ਨਿੰਦਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ

ਸਮਝੇ ਹਿੱਸਕ ਵਿਚਾਰ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਭ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁੱਨਰ-ਜਾਗਿੜੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੌਜ਼ਾਰ ਮੰਨ ਕਰੋ ਹਾਂ।

ਸੱਤਰ ਵਹਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਸਭ ਬਹੁਤ ਚਾਈ-ਚਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੰਬਾਰ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇੱਕਸ਼ੁਟਤਾ ਦੀਆਂ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਬ-ਸਾਂਝਾ ਸਿਆਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਤਾਬਕ ਲਿਖ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਮਾ ਤੇ ਗੈਰਵ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸੰਸਥਾਈਕਰਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੁਣ ਘੱਟ-ਗਿਣਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾ ਤੇ ਜਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਆਮ ਵਰਤਾਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਤਰ ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ
ਵੱਧ ਗੁੜਲਦਾਰ ਵਿਰਸੇ - ਕਸਮੀਰ - ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਾਲੇ
ਤੱਕ ਅਣਸੁਲਿਓ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ
ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਵਿੱਤੀ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ
ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਦੇ ਸੋਸ਼ਨਲ ਵਰਗ ਲਈ ਕਸਮੀਰ ਵਿਵਾਦ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ
ਸੋਸ਼ੇਭਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਕੀ ਮੰਚ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ
ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ; ਉਵੈਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਤਣਾਅ-
ਪੂਰਨ ਤੇ ਭਰਭਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਆਕਾਰ-
ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਦਦ
ਲਈ ਕਸਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ
ਹਾਂ। ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਸਮੀਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਡੀਆਂ
ਸਮੁਹਿਰਕ ਸੂਬਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮਹਿਂਗਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ
ਮੱਤਭੇਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੱਸਾ ਤੇ ਦਬਾਅ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ
ਵਿਸ ਸਹਿਯੋਗ ਪਹਿਲੀ ਕੁਝ ਤਰ੍ਹੇ ਹਾਂ।

ਵਿਚ ਸੁਵਾਧਾ ਸਾਹਮੌਨ ਕਰ ਰਹ ਹਾਂ।
 ਸੱਤਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੱਖ
 ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੜ੍ਹੇ ਸਾਂ; ਹੁਣ 70 ਵਰਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ
 ਕਿਸੇ ਮਾੜੀ ਮਨਜ਼ਾ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਬਣਨਾ ਚਾਹ
 ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰੰਭਲੀ
 ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ 'ਤੇ ਮੁੰਹਮਦ ਅਲੀ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਮਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਨਾ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ

ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਨਾ ਜੀ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਇਲੂਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ, ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹ 1976-77 ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਐਮ. ਏ. ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲ 'ਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਕਲਾਸ ਪਿੱਛੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ 'ਚ ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਅੱਜ ਤਕ ਰੀਬਨ 40 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਿਲ ਕੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਤੱਕ ਆਨੰਦ ਆਇਆ। ਇਉਂ

ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਐਮ. ਏ. ਦੀ ਕਲਾਸ 'ਚੋਂ ਹੁਣੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਹੋਈਏ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਨਾ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਹ ਪਲ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ 4-5 ਦੋਸਤ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਕਸਰਾ ਨੰਬਰ 8 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗਰਮ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਚੁਸ਼ਕੀਆਂ ਲਾ-ਲਾ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਸੱਚੀ! ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ ਗੀਅਰ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ

ਉਹਨਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਹੁਣੇ ਕਿਧਰੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਧਰਾਉਂ ਆ ਕੇ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਣਗੇ।

ਮੇਰੀ ਤਮੰਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਖੂਬ ਟੁੱਭੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਉਹ ਸਾਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ 'ਚ ਖੂਸ਼ੀਆਂ ਮਾਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਿਉਂਦੇ ਵੱਸਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਮੁਲਾਕਤਾਂ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਸੁਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ

ਉਸ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ. ਏ. ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮੀ ਤਸਵੀਰ 'ਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਤੇ ਰਾਮ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਫੋਟੋ 'ਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਥੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ. ਏ. ਕਰਕੇ ਬੇ-ਏਰੀਆ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਧ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਤਪਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਇਕ ਨਿਮਾਣ ਜਿਹਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ,

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.
ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ (ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼)

ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਵਿਖੇ ਸਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਗਰਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ “ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਖੀਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ”

ਫਰਿਜ਼ਨੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ/ਨੀਟਾ ਮਾਫ਼ੀਕੇ): ਸੈਟਰਲ ਵੈਲੀ ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਵਿਖੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆ ਦੀ ਯਾਦ ਅੰਦਰ ਚਲ ਰਹੀ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ਼ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਪੀਤੀ

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸੀ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਯਾਮਲਾ ਜੱਟ ਦੇ ਸ਼ਿਗਰਦ ਸਥਾਨਿਕ ਗਾਇਕ ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਨੇ

ਪੀਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਸੌਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀਦ ਸ. ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਗਰਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਲਾਨਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਪੀਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਸਪੀਚ ਮੁਕਾਬਲਿਆ ਨੂੰ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਲੈਬਲ ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁੱਪਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਕ ਲੇਬਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੱਧ-ਚੜ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਭ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੀਸ਼ਲ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖੂਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਲਈ ਸਮੁੰਹ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾ ਹੁੰਗਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ, ਉਸਤਾਦ ਸਾਇਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ਨ ਨੇ ਬੱਤੌਰ ਜੱਜ ਸੇਵਾਵਾ ਨਿਭਾਈਆ। ਅੰਤਲੇ ਪਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਚਿਆ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਭਾਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਮਰਦਾਨਾ ਮਜ਼ਹੇਰੀ

ਪੁਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ
ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ

E-mail:- shweat077@yahoo.com
www.surajvanshipharmacy.com

ਅਸਰ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਜਵਾਨੀ ਮਾਣੋ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਅੱਜਕਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਜੋਸ਼
ਅਤੇ ਮਨਚਾਹਾ ਟਾਈਮ

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ਾਰ ਓਬਰਾਈ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਨਾਤੀ

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਹਰ ਉਮਰ 'ਚ ਹਾਸਲ ਕਰੋ

ਸਿਹਤ
ਬਣਾਓ

ਵਾਲ ਝੜਨਾ
ਜਾਂ ਸਫੈਦ ਹੋਣਾ

Credit or income problems are welcome

**ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕਹੈਂਦਿ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਨਕਮ ਘੱਟ ਹੈ,
ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਇਕ ਵਾਰ ਫੋਨ ਕਰੋ**

For more information Call:-

(408) 307-6331

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweat Oberoi +91-98155-33933

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਨੂੰ 70 ਸਾਲ ਦਾ ਵਕਤ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਖੂਨ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਧੋਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਖਮ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਲ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ। ਦੋ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ, ਘਰ-ਬਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋਣੇ, ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਾਨ ਬਚਾਅ ਕੇ ਭੱਜਿਆਂ ਤੇ ਹਿੱਸਕ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕਤਲੋ-ਗਾਰਤ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਥਿੰਡੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸਬਾਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਤੇ ਸੱਕ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵੰਡ ਦੇ ਸਰਾਪ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਵੰਡ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਦੇ ਝੰਬੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਸਦੇ ਰਸਤੇ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਹਿਰੀ ਨੀਂਹ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ 1962 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਫਰਤ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1971 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਅੱਗ ਹੋਰ ਤੇਜ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਸੈਨਿਕ ਬਿਨਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਮਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅੱਜ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਬੇਸ਼ਕ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਸ਼ਕਲੋ-ਸੂਰਤ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਪਰ ਵੰਡ ਦਾ ਉਹ ਸਰਾਪ ਅੱਜ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਲੋਕ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕਈ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੇਸ਼ਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਰੋਣ ਦੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਟਕਰਾਅ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਇਕ ਚਾਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡ ਕਰਵਾਈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771. Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)
Anujit Kandola, Managing Editor

Kanjit Kandola, managing Lender
530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

**Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245**

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before , Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੀਂ ਛੋਟ

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲੜਕੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਜਮੈਂਟ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਹੜੇ ਅਪਰਾਧ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮਝੌਤੇ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਕਾਇਤ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ

ਸ੍ਰੋਣੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣਾ, ਮਾਪੁਲੀ ਕੁੱਟਮਾਰ, ਜਬਰੀ ਰਸਤਾ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਸਿਲਾਇਟ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਖਤਮ ਕੀਤਾ

A black and white portrait of Sinder Singh Pasiana, an advocate. He is a middle-aged man with dark hair, wearing a dark sweater over a light-colored collared shirt. The background is plain and light-colored.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ
ਬਨਾਮ ਸੱਟੋਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗੈਰ
ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕਤਲ, ਡਕੈਤੀ ਅਤੇ
ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ
ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ
ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ
ਵਿਚ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ
ਗੈਰੀ ਹੋਣ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਲ ਅਕਸਾ ਮਾਮਲਾ: ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ

ਪੂਰਬੀ ਯੋਰਸ਼ਲਮ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਲ-ਅਕਸਾ
ਮਸਜਿਦ ਦੋਂ ਅਹਤੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ
ਦੋਰਾਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ
ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀ
ਕਰੁਰਤਾ ਵਿਖਾਈ, ਉਸ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸਟਰ,
ਯੂਰੂਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਈ.ਯੂ.) ਤੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ
ਭਰਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਾਜਿਸ਼ੀ ਢੰਗ
ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਮੋਸੀ ਧਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ
ਕਿ ਕੋਈ ਰਸਾਈ ਬਿਆਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਭੜਕਾਓ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਹਿੰਸਾ
ਹੋਈ, ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰਿਆਂ ਦੋਰਾਨ
ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਬਹੁਤ ਬਦਤਰ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਕੁਝ
ਅਣਸਖਾਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਰਤ ਆਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ
ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਤਣਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।
ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਇਸ ਅਹਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ
ਲੰਗੀਦੀਆਂ ਯਹੁਦੀ ਬਸਤੀਆਂ ਉਪਰ ਆਪਣੀ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕੜ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਚੁ
ਹੈ। ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ
ਯਹੁਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਕਦੱਸ ਹੈ
ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ
ਬਣਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ
 ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਚੱਪ ਧਾਰ ਕੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ
 ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਖਪੋਸ਼ੀ
 ਨੂੰ, ਨਾਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਤਜ਼ਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫੇਰੀ
 ਨਾਲ ਜੋਤ ਕੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਦੇ
 ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਛੋਜੀ
 ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪੱਖੋਂ ਨੇਤੜਾ ਵਧਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਦੀ
 ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ
 ਰਵਾਇਤੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ
 ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਜ਼ਾਮਿਨ ਨੇਤੱਰਨਾਹੂ ਦੀ
 ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਜਾਰਿਹਾਨਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ
 ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ
 ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਸਖਤ
 ਲੋੜ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੜਿਆਈਲ ਨਾਲ ਸਾਂਝ

ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਨਹੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ
ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਚਿੰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ
ਮੌਜੂਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੱਟੜ ਕੇਮਪਸਤ ਹੋਣ ਉਪਰ
ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇੰਕ-ਦੂਸੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਭਾਈਵਾਲ
ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ
ਦੌਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ
ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਉਪਰ ਲੰਬਾ
ਸਮਾਂ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ
ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖਾਮੋਸੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਇਣ ਦੀ ਲੋੜ
ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਕਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ।
ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੰਤ ਅਦਨਾਨ-

ਅਭੂ-ਅਲ ਹਾਇਜ਼ ਨੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ
ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਪੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ
ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ
ਵਪਰੀ ਹਿੰਸਾ ਉਪਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ
ਖਾਮੋਸੀ ਉਪਰ ਨਿਰਾਸਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧੀ
ਯੋਗੁਸਲਮ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ
ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ
ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਰੋਲ
ਨਿਭਾਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ
ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਿਹੜਾ ਸਟੈਂਡ
ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ
ਖਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ
ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ
ਦੀਆਂ ਪਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਰਹ੍ਯੇ।

ਜ਼ਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜੋੜਨ ਕੋਲੇ 37 ਏਕਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਅਲ-ਅਕਸਾ ਮਸਜਿਦ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੰਤ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੂਰਬੀ ਯੋਰਸ਼ਲਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਜਥਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਲਏ ਫਲਸਤੀਨੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋੜਨ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਹਾਫਿਝ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਅਰਬ ਪੂਰਬੀ ਯੋਰਸ਼ਲਮ ਖਿਤੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ

ਵਾਲ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਘਟਕਾਵਾਂ: ਇਕ ਖਹਿਲ੍ਹ ਇਹ ਵੀ

ਸਾਲ 2003-04 ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ
ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਲੰਗ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ
ਉਪਰ ਥੱਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕਿ ਕਾਰ
ਸਵਾਰ ਕਿਸੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਕੇਸ
ਕੱਟ ਕੇ ਸੁੱਟ ਗਏ। ਇੱਥਾਂ ਬਾਤ ਦਾ ਕਈ ਜ਼ਬੈਕਦੀਆਂ ਨੇ
ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਤੰਗ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ
ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ
ਦਰਜਨਾਂ ਨਾਕੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ
ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਨਾਕੇ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਤਾਂ ਦੁਸਰਾ ਪੇਰਾ
ਲੈਂਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਜੇ ਮੈਂ ਦਫ਼ਤਰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ
ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਐਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ।
ਉਹ ਬੜਾ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ”ਜਨਾਬ ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ
ਥਾਣੇ ਆਇਉ, ਆਪਣੇ ਵੀ ਕੇਸ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋ
ਗਈ ਹੈ।” ਦੂਸਰੇ ਥਾਣੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਾਰਦਾਤ ’ਤੇ ਕੋਈ
ਬਹੁਤਾ ਗੈਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਗਲ ਗਲਵਾਂ
ਪੈਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਸ਼ ਉਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਥਾਣਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਸੀ।
ਮੈਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਵੀਹ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੰਚ
ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਥਾਣਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ
ਐਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪੁੰਚ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ 18-19
ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਲੜਕਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੋਹਤਬਰਾਂ
ਨਾਲ ਸਿਰ ਸੁੱਟੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਟਾਰਪੂਜੀਆ ਜਿਹਾ
ਮੋਹਤਬਰ, ਜੋ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਰ ਧਰਨੋਂ ਵਿੱਚ ਮੌਹਰੀ
ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਗੁਸੈ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਜਿਵੇਂ
ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁੱਖ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, “ਵੇਖ ਲਓ
ਸਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਸੀ ਨਹੀਂ ਇਹ
ਧੱਕਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ।” ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਘਬਰਾਹਟ ਜਾਹਿਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਪੁੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਜਾਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵਜਾਂ ਹੈ ਕੌਮੀ ਅਰਥਭਾਰੇ ਦੀ ਖੜੋਤਾ। ਇਸੇ ਖੜੋਤ ਕਾਰਨ

ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਖੱਬਾਤੀ ਸਿਆਸਤ : ਨਵਾਂ ਅੰਦਰਾਜ਼

ਕੌਮੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਅਵਸਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਗਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਐਨਡੀਏ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਰਜਸ਼ੀ ਕਤਵਾਹਟ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਵਸਰਾਂ ਨੂੰ ਰਜਸ਼ੀ ਰੱਸਾਕਸੀ ਲਈ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਹੋ ਵਰਤਾਰਾ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ‘ਭਾਰਤ ਡੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ’ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਸੋਦੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ‘ਭਾਰਤ ਡੱਡੇ ਲਹਿਰ’ ਵਿੱਚ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜ਼ਬ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੁਣ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਦੰਭ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ‘ਪਤੜੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ’ ਵਾਲੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲੀਨੀਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹੋ ਬਣਿਆ ਕਿ ਇੱਕ

ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

‘ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਲਹਿਰ’ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਗੇਂਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਆਪਣੇ ’ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ’ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ ‘ਸੰਕਲਪ ਪਰਵ’ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਰੀ ਕਿ 9 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ‘ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਲਹਿਰ’ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਗੇਂਦਰ ਨੂੰ ’ਸੰਕਲਪ ਪਰਵ’ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ‘ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਸਿੱਧੀ’ ਮੁਹਿਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ’ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਲਹਿਰ’ ਦੀ ਬਤੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 30 ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੌਦੀ ਨੇ ਆਜਾਦੀ ਅੰਦੇਲਾਨ ਦੌਰਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਭੁਮਿਕਾ ਦਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ ਚੰਦਰ ਬੌਸ, ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਰਾਇਣ, ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜਾਦ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਸਾਮਲ ਸਨ, ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਮੌਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦਾ ਰੁਖ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰਿਹਾ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਸਪੀਕਰ ਸੁਮਿੱਤਰਾ
ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਵੀ 'ਭਾਰਤ ਡੱਡੋ ਲਹਿਰ' ਸਬੰਧੀ

ਅਹਿਮ ਰਾਸਟਰੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਆਪਸੀ ਕਿਤਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ

ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ
ਦਿਵਾਇਆ। ਐਨੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੀਡ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ।
ਤਮਾਸਬੀਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੌਰਚੇ ਸੰਭਾਲ ਲਏ। ਸਤਕ ਜਾਮ ਕਰਨ
ਅਤੇ ਧਰਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਮੈਂ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ
 ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ
 ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਲੜਕਾ
 ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅੰਦਰੋਜ਼ ਵਿੱਚ
 ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ
 ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ
 ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ
 ਘਰੋਂ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ
 ਕੁ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਬਿੱਲ
 ਭਰਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ
 ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ
 ਸੀ। ਦਫ਼ਤਰ ਪਿੰਡੋ 3-4
 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਾਹਰਵਾਰ

ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਮਾਰੂੰਤੀ ਵੈਨ ਵਿੱਚ 3-4 ਬੰਦੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤਾ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਧੂਹ ਕੇ ਵੈਨ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਧੋਂਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੰਗੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਦੀ ਵੈਨ ਵਿੱਚੋਂ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਲਤਕੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਚਲਦੀ ਵੈਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੱਟੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੰ

ਕੋਈ ਸੱਤ ਤੁਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ? ਉਹ ਬੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਘਬਰਾ ਗਿਆ
ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਨਹੀਂ ਜੀ, ਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਕੱਚੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।' ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ
'ਤੂੰ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨਾਈ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਹੁੰਦਾ
ਗਿਆ ਸੀ? ਲੜਕੇ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਤੰਦੂਆ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ

ਉਹੁ ਮਰੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼
ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ
ਮੈਂ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੇਰੇ
ਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼
ਨਾਲ ਕੱਟੇ ਸਨ? ਉਸ ਟੋਂ
ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੌਂਚੀ ਨਾਲ
ਇੱਕ ਹੀ ਵਾਰ ਨਾਲ ਕੱਟ
ਸੁੱਟੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੁੰਡੀ
ਧੱਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ
ਉਠ ਕੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਗਿਰੀ
ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਹਿਲ

ਹੈ ਜੋ ਨਾਈ ਕਟਿੰਗ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲ
ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਉਂਦੇ
ਹਨ।” ਮੈਂ ਲੜਕੇ ਨੂੰ
ਦਬਕਾ ਮਰਿਆ, ਪੁੱਤ੍ਰ
ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਚਾਈ ਦੱਸ ਦੇ,
ਨਹੀਂ ਤੈਨੌ ਲੰਮਾ ਪਾਉਣ
ਲੱਗੇ ਹਾਂ। ਕੇਸ ਹੱਲ
ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ ਕੇ
ਐਸ, ਐਚ.ਓ. ਵੀ ਮੁੱਢਾਂ
ਨੂੰ ਵੱਡ ਚਾਹੜ ਕੇ ਪੈਂਤ ਖ

A black and white portrait of a middle-aged man with dark hair and a prominent mustache. He is wearing a light-colored shirt under a dark blue zip-up jacket. The background is plain and light-colored.

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਐਸ. ਬੀ.

ਲਤਕਾ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਦਬਕਾ ਨਾ ਛੱਲ
ਸਕਿਆ। ਫਰਟ-ਫਰਟ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-
ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪੀਤ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ,
ਮੈਂ ਵਾਲ ਕਟਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।
ਮੈਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਰ
ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਵਾਲ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ
ਡਰਾਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਫਲਾਣੇ ਨਾਈ ਕੋਲੋ ਕਟਿੰਗ ਕਰਾਈ ਹੈ।” ਕਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਤੇ ਵਾਲ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਗਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੌ ਘੜਾ ਪਾਣੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਮੁਾਫ਼ੀਨਾਮਾ ਦੇ ਕੇ ਛੁੱਟੇ। ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਕ ਮਸਲਾ ਐਨੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ।

ਜਾਂ ਸੁਰਜੀਤੀ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਆਰਕ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦਾਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਰਮੁੱਚ ਸਰਜੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਉਜਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪਰੱਸ਼ੇਮੇਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਤਾਅਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਜੇ ਬਹੁਤਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਸੈਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਜੇ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟਾਂ ਉਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਇੱਕ ਤਲਖ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
 ਪ੍ਰਾਸੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
 ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
 ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਪੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ
 ਰਸ਼ਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
 ਸੁਰਜੀਤੀ ਨਾਲ ਇਲਾਕਾਈ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ
 ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਯਤਨਾਂ
 ਦਾ ਸਾਮਾਗਰੀ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਲਈ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਆ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਹਿਲੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੁਕੋਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਕਿਰਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਸਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਬਰਾਮਦਮੁਖੀ ਇਕਾਈਆਂ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਗਦਾਦਾ ਤੇ ਟੀਚਾ ਉਹ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਮਾਇਕ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਪਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਜ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੇਂ ਰੱਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਨਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀ ਸਰਮਾਇਆਸਾਜ਼ੀ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲੰਮੇ-ਚੌਥੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਨਅਤਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਮਾਇਆਸਾਜ਼ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਰਮਾਇਆ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ

ਲਾਭ-ਹਾਨ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫਾ ਕਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੇਥੂ ਢਿੱਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ, ਸਨੀਲ ਮਿੱਤਲ, ਮੁੰਜਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਨਾਮ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਵਧਾਉਣ, ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਲੇ ਮੇਂਹ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਨ, ਉਹ ਪੱਲਿਓ ਪੁੰਜੀ ਖਰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜਨਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਤੇ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸ਼ਤ-ਦਰ-ਕਿਸ਼ਤ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੜਲਾ ਕਰਾਰਨਮਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗੱਭਲਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਜੁਤ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪਰੋਮੋਟਰ ਦੇ ਸਰਮਾਏ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਹੌਰੀਂਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੇਜਬਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪਾਜ਼ੈਕਟਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪਰਾਇਆਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਬਣੇ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜ਼ੋਤ ਸਿੱਖ ਸਿੱਧੁ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ 'ਅਕਾਲੀਆਂ' ਵਿਰੁੱਧ ਛੇਤੀ ਜੰਗ ਤਿੰਥੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਜ ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਜਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸਰਨਜ਼ੀਤ ਸਿੱਖ ਵਿੱਲੋਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਨਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੁ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਥਕੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਕਰੋਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਗਤਾ ਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 80 ਸਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ 200 ਕਰੋਤ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 164 ਸਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਕਰੋਤ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਸਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰਡਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ 'ਬੋਬਾ ਕਾਨੂੰਨ' ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੁ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਹਿਰ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਨਜ਼ੀਤ ਸਿੱਖ ਵਿੱਲੋਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ 'ਗਰੀਨ ਲਾਈਨ' ਨੂੰ 'ਬੱਸ ਕਿਉ ਸੈਲਟਰ' ਦਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਇਕੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਠੋਕਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬੇਨਿਫਿਟਸ਼ੀਅਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਗਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਲਾਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੀ 100 ਕਰੋਤ੍ਰ ਰੂਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦਾ ਰਗੜਾ 'ਬੱਸ ਕਿਊ ਸ਼ੈਲਟਰ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਈ ਗੱਢੇ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਨਾਮ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੈਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਸਟਵੇਅ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੌਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੁਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਫਾਸਟਵੇਅ ਕੱਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਘੇਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਗਰੁੰਘ ਗਰਿੜਲੀ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਖੱਬਰ ਰੱਖਿਆ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੰਡੋਲਾ)- ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਗਰਿਡਲੀ ਲਾਈਵਿੰਗ, ਕੈਲੇਡੋਰਨੀਆ 'ਚ ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਗਰੁ ਘਰ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਚ ਜਾਮੀਨ ਨੂੰ ਟੱਕ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ
ਖੁਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ
ਰਹਾ ਹੈ।

ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਇਸ
ਸੁਭ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਗਰ ਘਰ ਦੇ ਪੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ

ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਰੂਪੀ ਕਮੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਓ ਜੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਵੀਨਿਊ ਹੋਇਆ

ਸੈਨ ਹੋਜੇ- ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੱਤਕ ਮੁਰਿਲੋਂ ਐਵੀਨਿਊ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਵੀਨਿਊ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਸਹਿਰ ਦੇ ਮੇਅਰ, ਵਾਈਸ ਮੇਅਰ, ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਮੇਅਰ, ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਸਰ, ਐਸ਼ ਕਾਲਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਸੱਤਕ ਤੇ ਜਾਕੇ ਰਿਬਨ ਕੱਟਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਵੀਨਿਊ ਦਾ ਸਾਈਨ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਰ ਘਰ ਵਲੋਂ ਲੱਡ ਵੰਡੇ ਗਏ।

ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਨਵੀਆਂ ਚੁਲੋਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ

ਟੰਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਜਕੋ-ਤਕੀ ਵਿੱਚ ਫਿਆ
ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ
ਆਪਣੇ ਛੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰ ਜਨਰਲ ਨਿਕਲਸਨ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਤ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ
ਬਣਾ ਸਕਿਆ। ਇਜ਼, ਕਾਬੂਲ 'ਚ ਬੇਚੈਨੀ ਫੈਲਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ
ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ
ਤਲਿਬਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇਰਾਨ ਦਿਹਿਸਤਗਰਦ ਸਾਜਿਸੀਆਂ
ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ 9/11 ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜਿਸ ਘੜੀ ਅਤੇ
ਸਮੱਚੀ ਵਿਉਤਬੰਦੀ ਸੰਭਵ ਬਣਾਈ। ਉਜ਼, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਤੰਬਲਭੂਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ
ਹਨ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ, ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਪੈਟਾਗਨ) ਤੇ
ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਫੂਈਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਸਟਾਫ਼ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ
'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ
ਕੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਟੰਚ ਤੋਂ ਹੁਣ ਅਸੰਕੀਰਿ
ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀਨੀਅਰ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ
ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਰੂਸ, ਖਾਤੀ ਦੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ
ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਿਮਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ-ਪੱਥੀ ਰਹੇ ਸੈਨੇਟਰ ਜੋਨ ਮੈਕੈਨ ਹੁਣ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਚੌਕਸ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੂ ਉਹ ਰਕਮ ਖਰਚੀ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਬਿੱਲ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ”ਜਦੋਤਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ; ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਹੱਕਾਨੀ ਨੈਟਵਰਕ ਸਮੇਤ ਦਹਿਸਤਗਰਦ ਤੇ ਗੁਰੀਲਾ ਬਾਗੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਤੇ ਪਨਾਹ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਚਿਰਾ ਉਸ ਉਤੇ ਕੁਟਨੀਤਕ, ਛੋਜ਼ੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖਰਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ਹਾਂ।”

ਅਮਰੀਕਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਧਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਸੱਗ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੁਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।

ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੂ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਵੇ।' ਕੁਟੀਨਿਤ ਕ
ਮੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ,
ਭਾਰਤ, ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ, | **ਜੀ. ਪਾਰ**
ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਤੁਰਕਮੇਨਿਸਤਾਨ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਖੇਤਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ
ਲਚਕਦਾਰ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ
ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ
ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੱਤੈਕੀ ਨੈਟਵਰਕ, ਤਾਲਿਬਾਨ

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਮੂਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਦਹਿਸਤਗਰਦ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਸਕਰ ਤੇ ਜੈਸ ਦੀਆਂ “ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ” ਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਤਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ” ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੋਸ

A photograph of a person wearing a white balaclava and a light-colored shirt, standing in a field of tall grass or crops. They are holding a rifle with a bayonet fixed. The image is framed by a thick black border.

ਨ ਹਾ ਆਪਣਾ ਮਨ
ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੰਕੇਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲ ਰਹੇ
ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ; ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤਾਲਿਬਾਨ
ਤੇ ਹੱਕਾਨੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅੱਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਡਰੋਨ
ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗਾ। ਟਰੰਪ ਆਪਣੇ
ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ
ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਲੇ
ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਲੰਗ-ਬਲੰਗ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਸਟੀਵ
ਬੈਨਨ ਜਿਹੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਦਿਨ ਕਾਬੁਲ ਅਤੇ ਪੰਜਸ਼ੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ। ਪੰਜਸ਼ੀਰ ਵਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਖਸੀਅਤ ਮਰਹਮ ਅਹਿਮਦ

ਸਾਹ ਮਸੂਦ ਦਾ ਜੱਦੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਕੁਠਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ। 'ਦਾਇਸ਼' (ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ.) ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਹੱਕਾਨੀ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਖੂਦ ਦੀ ਖਤਰਨਾਕ ਭੁਮਿਕਾ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੱਭੇਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੇਰੇ ਉਥੇ ਕਿਵੇਂ ਆਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਬੂਲ ਸਥਿਤ ਇਰਾਕੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਉਤੇ 'ਦਾਇਸ਼' (ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ.) ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਜ ਉਹ ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਪਾਸੋਂ ਮੌਜੂਲ 'ਚ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਦਾ ਬਚਲਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਰਾਨੀ ਸਰਹੱਦ ਲਾਗੇ ਹਿਰਾਤ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀਆ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ 32 ਸਰਧਾਲੂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਕੰਧਾਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਪੱਖ ਅਹਿਮ ਦੱਖਣੀ ਹਾਈਵੇਅ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਆਵਾਜਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਧਾਰ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਆਤਮਘਾਤੀ ਬੰਬਾਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸੱਤ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਥਮ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਜਨਰਲ) ਰਸੀਦ ਦੋਸਤਮ ਉਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੂੰਖ ਆਗੂ "ਲੋਖ ਜਿਰਗਾ" ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੁਝ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਬਾਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੇ ਹੱਕਾਨੀ ਨੈਟਵਰਕ ਹਕੂਮਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਇਹ ਵੀ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

ਯੂਧ ਸਿਟੀ ਦੇ ਟੈਰਾ ਬੁਈਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਟੈਰਾ ਬੁਈਨਾ - ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਟੈਰਾ ਬੁਈਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਗੱਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਆਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਤੇ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਰੰਭ ਲਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਐਤਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ

ਲਈ ਵੀ ਪੂਰੇ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸਾਰੀ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਮ ਹੰਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੋ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਪਹਿਲਵਾਨ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੌਜੀ ਦਾ ਫਰਿਜਨੇ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨ

ਫਰਿਜਨੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਨੀਟਾ ਮਾਫ਼ੀਕੇ/ ਕੁਲਵੰਤ ਯਾਲੀਆਂ- ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਨਾਮ ਚਮਕਾਉਣ ਲਈ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਲਾਜ ਏਜ਼ਜ਼ੁਲਸ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਵਿਖੇ ਵਰਲਡ ਪੁਲਿਸ ਰੈਸਲਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ। ਇਹਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏ ਐਸ ਆਈ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੌਜੀ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਨਾਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ 74 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿਤਿਆ ਅਤੇ 76 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਰਗ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿਤਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਚਮਕਾਇਆ। ਭੌਜੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨ

ਲਈ ਫਰਿਜਨੇ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਰੱਖਿਆ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲਡ ਅਤੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭੌਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਹ ਮੋਗ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਯੂਡਕੋਟ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਅਖਾਤਾ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝੀਆਂ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਹੈ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਨਿੱਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਚਿੰਗ ਹੇਠ ਇਸ ਅਖਾਤੇ ਵਿਚ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੁਝੀਆਂ ਕੁਸਤੀ ਸਿੱਖਕੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਈ ਖਿਤਾਬ ਜਿਤ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਭੌਜੀ ਨੇ 2015 ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਲਡ ਪੁਲਿਸ ਗੇਮਾਂ ਚੋ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਜਿਤਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸੇ ਤਿਆਗਕੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੈਲੀ, ਲੱਕੀ 'ਤੇ ਰਮਨਦੀਪ 19 ਨੂੰ 'ਸੁਨਿਹਰੀ ਸ਼ਾਮ' 'ਚ ਬੰਨ੍ਹਣਗੇ ਸੰਗੀਤਕ ਰੰਗ

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਬਿਓਰੋ)- ਸ਼ੈਲੀ ਐਂਟਰਟੈਨਮੈਂਟ ਇੰਕ. ਵਲੋਂ 19 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ 'ਓਅਸਿਸ ਪੈਲਿਸ, ਨਿਊਵਾਰਕ' ਵਿਖੇ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ

ਨੀਟਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੌਲ ਉਸਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੰਗੀਤਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਰੀਲੀ ਗਾਇਕਾ ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ 'ਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੈਲੀ ਜਿਥੇ ਆਪਣੇ ਦੋਗਾਣੇ ਅਤੇ ਸੋਲੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ ਉਥੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਲਖਵਿੰਦਰ ਲੱਕੀ ਅਤੇ ਰਮਨਦੀਪ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਹੌਲ ਸਿਰਜਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਧਰਮਪਾਲ ਝੰਮਟ 'ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਰਾਮ ਭਾਰਟਾ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਗੇ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲੇਖਕ ਐਸ ਅਸੋਕ ਭੌਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਰ ਕੁਮਾਰ

ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ 'ਸੁਨਿਹਰੀ ਸ਼ਾਮ-2017' ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਅਯੋਜਿਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਆਰ. ਕੁਮਾਰ

ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੈਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਲਈ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਮਿਲ ਰਿਹੈ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਨ

(ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲ ਜਾਹੋ ਜਲੰਧਰ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਹਰ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਰਾਜਾ ਸਹਿਟਸ ਵਿਖੇ ਜਿਥੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਜ਼ਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਦੇਬੀ ਸੋਹਲ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਗਾਖਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਐਸ ਅਸੋਕ ਭੌਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਉਥੋਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰੇ ਕਲੱਬਾਂ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਿਆਟਲ, ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਦਸ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਯੂ ਐਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇਦਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੱਬਾਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਉਥੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣ ਜਾ ਰਹੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਲੱਬਾਂ ਵਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਕੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਚਾਅ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦਾ ਅਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਲੱਬਾਂ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਅਮੇਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦੀ ਖੂਲ੍ਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੂਹ ਕਲੱਬਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ 17 ਸੰਭਕਾਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਨੂੰ ਨੇਤੀਓਂ ਤੱਕਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

PAMMA

LAW FIRM

Sukhraj S. Pamma
Attorney At Law
pammalaw@gmail.com

BABEL

IMMIGRATION LAW, LLP

Magda Tatiana Reyes
Attorney At Law/ Abogada
treyes.babelimmigrationlaw@gmail.com

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Ph 530-329-8424 Fax 530-777-3900

855 Harter Parkway, Suite 305 Yuba City, CA 95993

ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਉਠਾ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ- ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫਰੀਮਾਂਤ
(ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਲਾ, ਮੋਗਾ)

408-857-4455

ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸਾਹ, ਸਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਸਾਬਰ ਹੁਸੈਨ ਸਾਬਰ, ਮੁੰਮਦ ਸਦੀਕ, ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ, ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਦਰਾ। ਹਿੰਦੂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਚਮਨ ਲਲ ਚਮਨ, ਸ਼ਿਵ, ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਹਣ। ਬਾਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਅਰਗਿੱਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਧਰਮ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਲਗ-ਅੱਲਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨੇ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ 'ਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੰਡੀਆਂ ਹਰ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਮੁੰਹ ਵੱਟ ਗਏ। ਬਚੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਵਿਕ ਗਏ। ਵਿਕੀ ਹੋਈ ਕਲਮ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਨਦਾਰ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਕਲਮਾਂ ਚਾਪਲੂਸ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਸੋਹਰਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਪਉਂਏ ਪਲੇਟ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਬਾਕੀ ਜਾਗਦੀ ਜਮੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਬਹੁਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਗਦੀ ਜਮੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਕ ਉਸ ਕਲਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪੱਤੀ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਲਈ ਉਸਨੇ ਜੋ ਕਲਮ ਚਲਾਈ ਉਹ ਕਾਬਿਲੇ ਤਾਰੀਫ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਮ ਹੈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ। ਅਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂਰਪੁਰ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਢੂਰ ਹੈ, ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਅਪਣਾ ਤਰੱਤਸ ਰੱਖ ਲਿਆ 'ਨੂਰਪੁਰ'। ਸਾਲ 1906 ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਹੁਕਮੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪਿੰਡ, ਦਸਵੀਂ ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਅੱਤੇ ਐਮ. ਏ. ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਆਸਾਈਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਬਦਲੀ ਬੀਕਾਨੇਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕੋਮਲ ਮਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਜਿੱਤ ਭਰੀ ਜਿੱਦਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਹੁਣ ਮਹਿਫਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਅੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਨੇ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਿਫਲਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਪੈਸੇ ਨਾਮਾਤਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮਹਿਫਲਾਂ ਦੇ ਚਸਕੇ ਕਰਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗੇ।

ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਚੱਪਲਾਂ ਅੱਤੇ ਸਾਈਕਲ ਉਪਰ ਜੀਵਨ ਨਿਰਭਾਅ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ

ਕਾਰਾਂ ਅੱਤੇ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਆਸਾ ਸਿੱਖ ਮਸਤਾਨਾ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹਨ।

ਸਾਲ 1944 ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜੀਨਤ ਬੇਗਮ ਨਾਲ ਗੀਤ ਗਇਆ—
ਇੱਥੋਂ ਉਡਨਾ ਭੇਲਿਆ ਪੰਛੀਆਂ
ਵੇਂਤੁੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਅ
ਇੱਥੋਂ ਘਰ ਘਰ ਫਾਹੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ
ਵੇਂਤੁੰ ਛੁਰੀਆਂ ਹੇਠ ਨਾ ਆ

ਵਿਚ ਵਿਰਾਮ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ—
ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖੋ ਨੀ

ਇਹ ਕਲਗੀ ਜੁਝਾਰ ਦੀ
ਕਿੱਥੇ ਮਾਤਾ ਤੋਰਿਆ ਏ
ਅਜੀਤ ਤੇ ਜੁਝਾਰ ਨੂੰ
ਵਿਹੜੇ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ
ਤੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਨੂੰ
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀ ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ
ਬੈਠੀ ਘੋੜੀਆਂ ਚੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਵੇ
ਅੱਧੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ

ਮੈਨੂੰ ਚਾਨਣਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ
ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਕੇ ਇੱਥੋਂ ਲਿਖਿਆ:

ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕੇ ਪੁੜ੍ਹੇ
ਪੁੜ੍ਹੇ ਉਹਨਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਵਾਰ ਗਏ
ਜੋ ਪਿਆਰੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ।

ਜਦੋਂ ਭਾਖਡਾ ਫੈਂ ਬਣਿਆ ਤੇ ਦੇਸ਼
ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਹਾਰਾਂ
ਲਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੇ
ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁਟਿਆਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ
ਕਰਕੇ ਇਖਿਆ:

ਭਾਖਡੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨੱਚਦੀ।
ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੋਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ
ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੀਤ ਗਏ:
ਚੰਨ ਵੇ ਸੌਂਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ
ਪੈਰ ਧੱਕੇ ਝਾੜਾਂ ਪਾਉਂਦੀ
ਮੇਲਦੀ ਆਉਂਦੀ
ਕਿ ਸੌਂਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ

ਗੋਰੀ ਦੀਆਂ ਝਾੜਾਂ ਬਲਾਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ
ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੰਡ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ
ਨੂਰਪੁਰੀ ਕੋਲੋਂ ਸਰਮਾਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ,
ਗੋਰੀ ਦੀਆਂ

ਬਾਬੀ ਤੇਰੀ ਗੁੱਤ ਵਰਗਾ
ਸੱਪ ਲੈ ਕੇ ਬੰਗਲੀ ਇਕ ਆਇਆ
ਕੀਹਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਨੂਰਪੁਰੀਆ
ਵੇ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਦਰਦ ਲੁਕਾਇਆ।

ਇਕ ਕੈਠੇ ਵਾਲਾ ਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ
ਨੀ ਮਾਏ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਨਾ ਮੁੱਕੋ।

ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ
ਸਹਿਨਸਾਹ ਜਹਾਨ ਦਾ।

ਹੱਥ ਵਿਚ ਖੰਡਾ
ਪਿੱਛੇ ਢਾਸਣਾ
ਕਮਾਨ ਦਾ।

ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ
ਰਲ ਬੈਠੀਆਂ
ਕੋਈ ਕਰਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਅੜੀਆਂ।
ਮਹੇਸੁ ਬੰਗੜ
ਨਾਮੀ ਗਾਇਕ ਨੇ
'ਖਤ' ਗੀਤ ਨੂੰ ਬੋਲ
ਦਿੱਤੇ:

ਖਤ ਆਇਆ ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ
ਕਦੀ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ ਕਦੀ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹਾਂ।

ਨਾ ਲਿਖੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਆਉਣ ਦੀਆਂ
ਨੀ ਮੈਂ ਪਲ ਪਲ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹਾਂ।

ਜਗਤ ਵਿਚ ਜੱਗੇ ਨੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ

ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ-

ਘੰਡ ਕੱਢ ਲੈ ਪਤਲੀਏ ਨਾਰੇ

ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਰਦ ਪਟਿਆਲਵੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ-

ਮੇਲੇ ਅੱਜ ਚੱਲੀਆਂ ਸੁਕੀਨ ਜੱਟੀਆਂ

ਸੁਕੀਨ ਜੱਟੀਆਂ ਨਮਕੀਨ ਜੱਟੀਆਂ।

ਆਸਾ ਸਿੱਖ ਮਸਤਾਨਾ ਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ-
ਬੱਲੇ ਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਏ ਸੋਰ ਬੱਚੀਏ
ਸੀਸੇ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਸੁੱਚੀਏ ਤੇ ਸੱਚੀਏ।

ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਉਠਾ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ
ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਸਭ ਹੁੰਮਹੁੰਮਾ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ
ਚੱਲਣਗੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਮੇਰੇ
ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਏ ਗੱਲ ਮੁਸਕਾ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ।

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਗੀਤ
ਲਿਖੇ ਪਰ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਾ ਆਇਆ।

ਨੂਰਪੁਰੀਆ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਡੱਪੀ 1944 ਦੇ ਨੇੜ
ਤੇੜਾ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਚੰਗਿਆਤੇ, ਜਿਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ,

ਵੰਗਾਂ, ਸੋਗਾਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਸੁਗਾਤ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਡੱਪੀ। ਭਾਸਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 1960 ਵਿਚ

ਸੁਗਾਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗਹਿ ਖਰੜ ਨੂੰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਾਵਿ ਕਰਾਰ ਦੇ
ਕੇ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ 'ਉਤਮ ਕਵੀ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ
ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਪੇਟ ਦੀ ਅੱਗ ਨਾ ਬੁਝਾ ਸਕੇ।

ਅਖੀਰ ਇਹ ਅਲਬੇਲਾ ਸ਼ਾਇਰ 13 ਮਈ 1966 ਨੂੰ

ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ ਦੂਜਾ ਐਟਮੀ ਹਮਲਾ

ਛੇ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਪਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਕੇ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਜਾਪਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਹਿਸਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਐਟਮੀ ਹਮਲੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਹਾਰ ਨਾ ਕਬਲੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਦੁਸਰੇ ਐਟਮੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦਿਨ, ਪਹਿਲੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 9 ਅਗਸਤ 1945 ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਿਨ ਹਮਲੇ ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਯਾਕੂਸ਼ੀਮਾ ਟਾਪੂਆਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹਮਲੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਫੈਟ ਮੈਨ ਨਾਮੀ ਐਟਮ ਬੰਬ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਗਰੇਟ ਆਰਟਿਸਟ, ਦੂਜੇ ਦਾ ਬਿੱਗ ਸਟਿੱਕ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਾ ਬੀ-29 ਸੁਪਰ ਫੋਰਟ੍ਰੈਸ ਬੈਂਕਸਕਾਰ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਗਰੇਟ ਆਰਟਿਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਸਫੇਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਾਪਣਾ, ਦੂਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਬਿੱਗ ਸਟਿੱਕ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਉਣਾ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਬੀ-29 ਸੁਪਰ ਫੋਰਟ੍ਰੈਸ ਬੈਂਕਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਐਟਮ ਬੰਬ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਮਲ ਸੈਂਬਰ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਜਰ ਸਵੀਨੀ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਪਾਇਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੀਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸੈਂਬਰ ਬੀਂਹਾਨ, ਜਿਸ ਵਾਨ ਪੈਲਾਟ, ਅਸਵਰਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਯਾਕੂਸ਼ੀਮਾ ਟਾਪੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਕੇ ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਪਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣਾ ਸੀ।

ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ 'ਤੇ ਐਟਮੀ ਹਮਲੇ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਅਰ ਰੇਡ ਸੈਲਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੂਜਾ

ਥੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ

ਨਾਲ ਰੇਡੀਓ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ। 9 ਅਗਸਤ ਦੀ ਸਵੇਰੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਮਲੇ ਦੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਫਿਲਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਿੱਗ ਸਟਿੱਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਾ ਪੁੱਜਿਆ। ਬਾਕੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਇਲਟਾਂ

ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਬਾਰੇ ਅਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲ ਰੇਡੀਓ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ।

ਬੰਬ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਬੈਂਕਸਕਾਰ ਦੇ ਤੇਲ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੋ ਜਹਾਜ਼ ਦਿਨੇ 10.30 ਵਜੇ

ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਪਰ ਐਟਮੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਜਰ ਸਵੀਨੀ ਨੇ ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਪਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਇੱਧਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਦੂਜਾ

ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਜਰ ਸਵੀਨੀ ਨੇ ਕੋਕੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਪਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਇੱਧਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਦੂਜਾ

ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਸੀ।

ਦਿਨੇ 10.56 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਜਹਾਜ਼

ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਚੌਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ

ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੌਸਮ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ

ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਲਾਰਮ ਵੀ ਨਾ ਵਜਾਇਆ।

ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਰਮ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰੇ ਸਭ ਲੋਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੈਲਟਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਆਮ ਵਾਂਗ ਏਅਰ ਰੇਡ ਸੈਲਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋ ਬਚਣੇ ਲਈ ਸੈਲਟਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਵਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਬਾਗੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਤਾਰੇ ਹੋਣੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਲੋਖਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜ਼ਿਦਗੀਆਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਐਟਮੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ।

ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ 'ਤੇ ਐਟਮੀ ਹਮਲਾ ਦੇ ਫਟਣ ਨਾਲ 4500 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਲਗਪਗ 1100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਾਲੀ ਗਰਮ ਹਵਾ ਨੇ ਕਰੀਬ 40 ਫੀਸਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਬਣ ਕੇ ਉਡ ਗਏ, 70,000 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਹਿਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਇਸ ਕਹਿਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਐਟਮੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ।

ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ 'ਤੇ ਐਟਮੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਲੋਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਦਗੀਆਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਬਾਗੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਤਾਰੇ ਹੋਣੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਲੋਖਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜ਼ਿਦਗੀਆਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਐਟਮੀ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਐਟਮੀ ਹਸ਼ਿਆਰ ਬਣਨੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁਧ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਐਟਮੀ ਹਸ਼ਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਦੂਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਖੱਤਰਕਾਰੀ, ਪੈਸਾ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ

ਅਗੱਦਿਦਰ ਜੋਹਲ

ਆਗੂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਭਿਜਵਾਏ ਸਨ। ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋ ਚੁਕ੍ਕਾ ਗਿਆ, ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਗਲ੍ਹ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਖਬਰ ਫ਼ਹਵਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਆਗੂ ਹੈ ਜੇ ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਕਾਰੇ ਦੀ ਫਿਕਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਦਿਵਸ ਵੀ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਿਹੋਰਟਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਗੁੰਸੇ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸਾਨੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਨਮੋਸੀ 'ਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਂਦੂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ”ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਲਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਰਤ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਕਿਸੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਜਿਉਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਣਾ ਹੈ।' ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, 'ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਹਾਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।' ਭਾਵ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, 'ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਾਸਲ ਕੀ ਹੋਇਆ?' ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਾਸਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਿਆ।' ਸਾਡਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਕਰੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਖਾਰ ਆਵੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵੀ ਭਲ ਹੋਵੇ। ਪੁਹਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਖਾਣ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, 'ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਬਰਕਤਾਂ ਨੇ' ਭਾਵ ਕਿਰਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਬਾਰੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਕਿਰਤ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੋਵੇਂ ਸਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਸਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਤ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਫੁਰਮਾਇਆ: ਘਾਲ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥ ਬਹੁ ਦੇਗਿ। ਨਾਨਕ ਰਾਹ ਪਛਾਣਿ ਸੇਇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਈ ਸਾਲ ਹੱਟ ਵੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਰਤ ਦਾ ਕੇਵਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੀਵਿਆ ਵੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਚੋਲਾ ਲਾਹ ਕੇ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਲਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਅਓ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੀਏ।" ਅੱਜਕਲ ਦੇ ਸਾਧ ਸੰਤ ਉਸ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਖਾਏ ਕਿਰਤ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਲ ਵਾਹੁੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਹੁਣ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਡੇਲਿਆਂ-ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੰਬਾਂ ਤੇ ਸਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰੂਮ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਜਿਸ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਸਮਝੇ

ਸਭ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਪੜ੍ਹਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ

ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਿਰਤ ਵਿਹੁੰਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਰਤ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅੱਜਕਲੁੰ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਤੇ ਜੋਰ ਸੋਰ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਜ਼ ਵਰਗ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਆਲਮੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ? ਪਰ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਕਰਮ

ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈਆਂ ਚਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ?

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹਾਂ ਜਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕੰਮ ਸਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਨਿਕੀ ਮੌਟੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਈਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੱਲ ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੌਚਿਆ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਅਪਣੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਫਟਵਾਈਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਛੁਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਹਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਕਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਸੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਣ। ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਬੰਧੀ ਵਰਕਾਸ਼ਾਂ, ਮੁਸਕਲਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਾਟਾਂਦੇ, ਕਰੀਅਰ ਗਈਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਲਸਿਲੇ ਸੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਹਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੋਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਨੀ ਦੇਰ ਕਿਰਤ ਸਾਡੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਖ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਵਾਸਤੇ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਵਾਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਤੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ। ਵੀ.ਸੀ. ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਝੇ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ

ਵੀ ਲਾਹੋਵੰਦ ਤੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਈਏਐਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬੱਤੜੇ ਵੀ.ਸੀ. ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਸੁਖਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਵੀਵਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਦੋਂ ਵੀ.ਸੀ. ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਟਸਾਪੈਪ ਤੇ ਈ-ਮੇਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਉਣਾ ਰਿਹਾ ਸਿਸ ਨੇ ਜਲਾਲ ਭਰਿਆ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਹਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੱਸ਼ਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹ

A&A

AUTO AND BODY WORKS

Jasbir Singh Takhar
510-755-2132

ਇਕ ਵਾਰ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਕਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ
ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ
ਲਾਭ ਲਓ

Free Estimates
Free Towing

**Harmandeep
Singh**

ਸਾਡੇ ਇੱਥੋਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ
ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਟੋ-ਟਰੱਕ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

We Do Complete Engine, Transmission, Body and Paint Work. We Sell Used Cars at a Good Price

1421 Industrial Pkwy West- F
Hayward, CA 94544

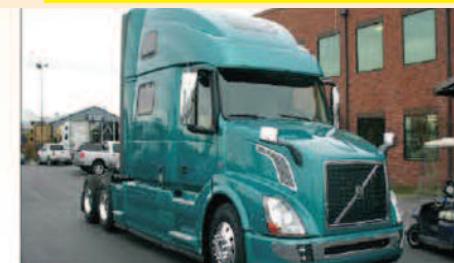
510- 733- 2222

TEC
Equipment

Your Best Business Partner

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ

Harjinder Singh Bal

Direct (510) 577-5509

Cell (510) 613-3573

hsingh@tecequipment.com

**8099 S Coliseum Way
Oakland, CA 94621**

www.tecequipment.com

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ,
ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਡੇ ਬਣਾਉਣ
ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੁ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ,
ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਕੇ ਸਭ
ਤੁਕੁਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ
ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ
ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਸ਼ਲ

ਮੁਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

ਇੱਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ 40 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ!

ਇਉਂ ਜਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਸਾਧਾਨੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਲੈ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅਪਣੀ ਅੱਖਾਂ ਸੇ ਤੁਮੋਂ ਦੂਨੀਆ ਦਿਖਾਉਂ, ਤੇਰੇ ਨੈਨੋਂ ਕੇ ਮੈਂ ਦੀਪ ਜਲਾਉਂ'। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 20 ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ 40 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਦਾਨ ਕਰ ਚਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਨਿਊ ਮੈਂਡੀ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਨੇ 6 ਜੂਨ, ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ 1 ਵੱਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਅਜੈ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਤਾ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਈ ਹਸਪਤਾਲ' ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ 'ਆਈ ਬੈਂਕ' ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਜੈ ਭਾਟੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਤਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਅਜੈ ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਮਾਤਾ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀਨ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2007 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਆ, ਚਾਚਾ, ਦੋ ਛੂਫੜ, ਕੈਣ ਦੀ ਸੱਸ, ਮਾਸੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਹਿਤ ਹੁਣ ਤਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੀਹੀ ਲੋਕੀ ਅਕਾਲ ਲਚਾਣਾ ਕਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਅਜੈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨੇਤਰ ਦਾਨ' ਹੀ ਮਹਾਦਾਨ ਹੈ। ਇਸਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਰਾ-ਭਰਜਾਈ ਵੀ 'ਨੇਤਰ ਦਾਨ' ਦਾ ਫਾਰਮ ਭਰ, ਇਸੇ ਕੱਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਡਾਕਟਰ, ਰੀਤੂ ਅਰੋਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਅੰਦਰ ਅੱਖਾਂ ਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨੀਆ (ਸਫੇਦ ਪਟਲ) ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀਣਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਨੀਆ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਆਚਕੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਜੋ ਅੱਖਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬੋਹਤਰ (ਚੰਗੀਆਂ) ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤੁਗੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ : ਤੀਹ ਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਵਿਦਰ ਜਦੋਂ ਦਸ ਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਸਨ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਵਾਂਡਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜੇ ਉਹ ਇਸ ਸੱਟ ਤੋਂ ਉਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਵੀ ਉਠ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਖੇਡਦੇ-ਕੁਦਰੇ ਹਨ, ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਚਲਾਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰੇ

ਲਿਆ। ਉਹ ਹੁਣ ਝੁਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀ ਚਲਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾਵਿਦਰ ਬੀਤੇ 11 ਵਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਪੁਰ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਨ-2004 ਵਿੱਚ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਬ ਅਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਦਾਵਿਦਰ ਦਸਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਲੱਕੜੇ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਸਾਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਕੋਰੀਆਂ ਲੱਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਹੁਣ ਤਕ ਉਹ 6000 ਲੱਕੜੀਆਂ ਨੂੰ 12ਵੀਂ ਤਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾ ਚਕੇ ਹਨ। ਦਾਵਿਦਰ, ਸੰਗਮ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਨੀਰਕਾ ਅਤੇ ਓਖਲਾ ਦੇ ਸਲਮ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿਤ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਫੁਰਸਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਵਿਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੁਆਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆ ਕਿ 12ਵੀਂ ਤਕ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੁਆਇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਰੇਟਰ, ਟੇਲੀਕਾਲਰ ਅਤੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨਸਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦੁਆਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਦਸਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 15 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੀ ਯੀਆਂ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਵਲ ਤਿੰਨ ਹੈਂਡਪੈਪ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਖਾਰਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆਣ ਲਈ, ਆ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਕਈ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਦਵਾ ਹੈ ਅਮਰੂਦ

ਅਮਰੂਦ ਫਲ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਅੱਜ-ਕੱਲੇ ਸੁਗਰ ਪੀੜਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਸ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿਓ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸੁਗਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਸ਼ਾਬ ਆਉਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਸ ਲੱਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹਟ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੂਣ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਅਮਰੂਦ ਖਾਓ, ਜਲਦੀ ਦਰਦ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਨਰਮ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਹ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਵੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਸ ਕੇ ਕਾਲੇ ਲੂਣ ਨਾਲ ਚੱਟੋ, ਪੇਟ ਦਰਦ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਅਫਾਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਮਰੂਦ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੂਦ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼਼ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਮਰੂਦ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾ ਲੈਣ। ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਗਾਤਾਰ ਅਮਰੂਦ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੂਦ ਪੱਕੇ ਅਤੇ ਮਿਠੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸੁੱਕੀ ਖੰਘ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਮ ਰੋਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੂਦ ਭੁੰਨ ਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸੁੱਕੀ ਖੰਘ, ਕਫ਼ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਖੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੂਦ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼਼ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਮਰੂਦ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾ ਲੈਣ। ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਗਾਤਾਰ ਅਮਰੂਦ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੂਦ ਪੱਕੇ ਅਤੇ ਮਿਠੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ।

ਮੈਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਚੀਨ-ਪਾਕ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਠਸੋੜ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿੱਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਦੋ-ਟੱਕ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਖੁਦ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਕਬਿਤ 'ਇਸਲਾਮਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਰਹੱਸ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਬੁਝਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਅਣਪਛਾਡੀਆਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਬਿੱਚੋਤਾਣ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ, ਸਗੋਂ ਸਰਹੋਂਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਸਮੀਰ 'ਚ ਆਪਣਾ ਫਤਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਵਾਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਧਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਈ ਬ੍ਰਾਂਡ ਅਤੇ ਉਪ-ਬ੍ਰਾਂਡ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਸਲਾਮੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖੁੱਬਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਜਨਰਲ ਹੈਂਡਕਾਰਟਰ, ਭਾਵ ਪਾਕਿ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਤਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਵਸ਼ਕੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਧਿੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸਿਰਫ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਮੁਖੋਟੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਸੈਨਪਤੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਪ੍ਲਸੂਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਹਿਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਇਕ ਸਟੀਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਚੁਣੌਂ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਪਲਟੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1997 ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਝ ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਰ 'ਅਦਾਲਤੀ ਰਾਜਪਲਟੇ' ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਨਾਮਾ ਪੇਪਰਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ, ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਖਾਂਤਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਸਥਾਰ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਭੁੱਬੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਫੌਜੀ ਤੰਤਰ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸਟ ਅਮਲਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਧ-ਵੱਡਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਦੋਂ 1997 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਤੇ ਦਾਗੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੁੱਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਾਰਫ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਕੋਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਉਬਲ-ਪੁਲ ਦੀਆਂ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦਾ ਸਤਿਆ ਲੱਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਪੀਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਬਥਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਾਰ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਰ ਹੋਰੇ ਕਦਮ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਚੁੱਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਫੌਜੀ ਤੰਤਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਟਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਵਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸੱਤਾ 'ਚਿਕਿਤਸਾ' ਦੀ ਰੂਪੀ ਰੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਏਸੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਿਂਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਦਾਗਿਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨਾ ਅਤੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਨਰਲ ਰਾਹੀਂ ਸਰੀਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ।

ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਠਸੋੜ ਮੌਦੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲੈਂਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਭਾਰਤ ਅਵਿਖ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਕਣ ਲੈਂਦੀ ਤਿਆਰ ਹੈ? ਡੋਕਲਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਪੇਈਚਿੰਗ ਦੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚੈਂਕਿਲ ਕੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਡੋਕਲਾਮ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੰਗਮਾ ਕੀਤਿਆਂ ਕੁਟਨੀਤਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਮਦੇਰੀ ਨਾਮੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤਕ ਪੱਕੀ ਸਤਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਉੱਤਰ-ਪਰਬੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਭਾਰਤੀ ਰਣਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸਥਾ ਸਵਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਿਂਗ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨੀ

ਹੀਕੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਜਿਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੀਤੜ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਓ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖਾਹਿਸ ਪਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਚੀਨ ਦੀ ਸਮਰਾਜਵਾਦੀ ਖਾਹਿਸ ਨੂੰ ਚਿਕਿਤਸਾ ਦੀ ਰੂਪੀ ਰੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। 1962 ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਚੀਜ਼ ਹੱਥੋਂ ਇਸੇ ਲੈਂਦੀ ਹਾਰ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਵਿਸਤਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੋਤ-ਮਰੋਤ ਕੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਮੰਨੇ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨੇ, ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੁਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਉਲੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਗੱਠਸੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੁਣ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਨੇਤਤਾ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਿਂਗ ਨਾਲ ਖਾਸ ਲਗਾ ਹੈ, ਗਲਾਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਿਂਗ ਇਸਲਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅਸਤਗੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚੈਂਕਿਲ ਕੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਫੌਜੀ ਤੰਤਰ ਦੀਆਂ

ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਕ ਸੰਘੀਆਂ ਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਿਅਪਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਹੈਂਡਕਾਰਟਰ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲਾ ਰਵਣੀਆ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੂਹੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ. ਓ. ਕੇ. ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲਾ ਆਰਥਿਕ ਗੱਲਿਆਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੀ ਜਨ੍ਹਨ ਦੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਖੇਡ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਹ ਖੇਡ ਸੱਤਾ ਹਸਿਆਉਣ ਲਈ ਬੇਲਗਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਨੁਸ਼ ਰੂਪ ਅਖਿਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭੂ-ਸਿਆਸੀ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜ

ਭਾਰਤ 'ਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੱਚਮੁਦ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ?

ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ 10 ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਚੈਅਰਮੈਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤੀਅਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਅਫਸਾਨਾ ਲਿਖ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਉਮਰ ਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਿੰਦਾ ਰੱਖੇ ਕਿ ਜਨਾਬ ਭਾਰਤੀ ਸਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮਾਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਹੋਰ ਝ੍ਰਾਸਦੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਾਮਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਦਾਇਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੀ. ਵੀ. ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਈ

ਵਾਰ ਘੁਮਾ-ਫਿਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਗੱਲ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਵਾਰ ਗੁਜ਼ਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਅੱਗੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਅੰਸਾਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 15 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਰਗੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਸ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ 'ਨਾਇਕ' ਬਣੇ ਹੋਣ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੂੰ ਲੋਕ 'ਖਾਨਵੁੱਡ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਣ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੱਸਣਾ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਯੋਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਹਾਮਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਮੱਤਭੇਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਰਤੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਉਦਾਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੌਤੀ, ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ੍ਕ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਬਦਲ੍ਹ ਮਾਰਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਗੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ।

ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਖੂਦ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਲਾ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿਉਂ

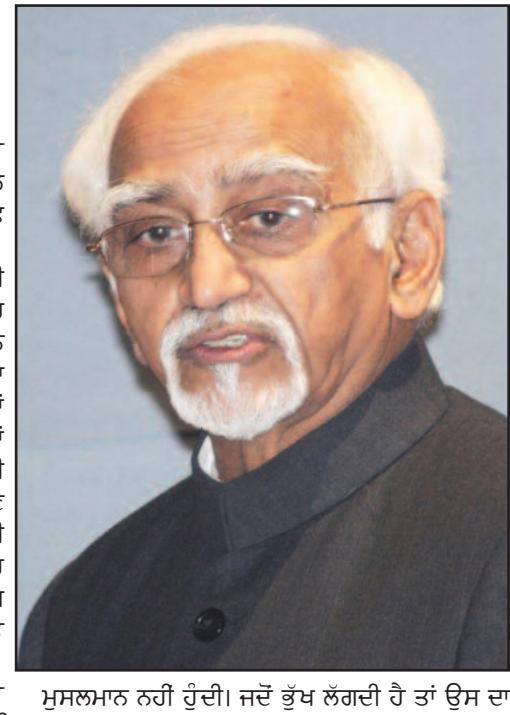
ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀਅਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ?

ਅੰਸਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ? ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁਚ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤਾਂ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਚਿੱਤਾ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਗਉਂਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਸਮਾਨ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਮੁਸਲਿਮ ਧੱਤੇ ਗਉਂਨ੍ਹੇ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਡ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਘੁਮਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ?

ਜਦੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਖਚੇੜ ਕੇ ਸਰਨਾਰਥੀ ਟੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ? ਕੀ ਅੰਸਾਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੌਸ਼ਣਗੇ ਕਿ ਸਾਹਰੁਖ ਖਾਨ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ, ਅਗਿਰ ਖਾਨ, ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਨਵਜ਼ੂਦੀਨ ਸਿੰਦੀਕੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਕੈਂਡ, ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਂਡ ਆਦਿ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ?

ਜਦੋਂ ਤਕ ਅੰਸਾਰੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਦੀ ਛੱਡਣੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ?

ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਬਦੂਲ ਕਲਾਮ ਵਾਲੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ। ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਰਾਹ, ਸਵੈਮਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀਅਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਦਹਾਲੀ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ

ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਭੁੱਖ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਆਪਣੇ ਕੰਢੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਜੇਕਰ ਹਾਮਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਮੁਨੱਵਰ ਰਾਣਾ (ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਰੇ ਲਈ ਇਕ ਸੱਚੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨੀ ਹਨ) ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਈਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ: ਤੇਰੇ ਆਗੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਭੀ ਮੌਸੀ ਜੈਸੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਗੋਂਦ ਮੈਂ ਗੰਗਾ ਮਈਆ ਅੱਛਾ ਲਗਤਾ ਹੈ।

ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਹੱਕਣ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਮੁਸਲਿਮ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਬ ਐਸ ਕੀਤੀ, ਸ਼ੋਹਰਤ ਖੱਟੀ ਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਬਚੋਂ ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਦੱਸ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

ਕੀ ਕੋਈ ਅਸਿਹੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੇਤਾ ਮਿਲਣਗੇ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨੀਆਂ, ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ, ਮਜ਼ਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਬਾਰੇ ਇਕ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨੀ ਵਾਂਗ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਸ਼ਾਰਤ ਅਹਿਮਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾ?

**Quick Lube & Smog
We rent U-HAUL**

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

ਫਰੀ ਡਿਲੀਵਰੀ

Haller's PHARMACY • Since 1957

* \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients

* ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਰ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

* ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗੋ।

* ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

Shally Entertainment Inc.

Cordially Invite You To The

ਇਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਗੀਤਕ ਮੇਲ

On Saturday
19th August 2017

at 7:00 PM To 11:00 PM

Lakhwinder Lucky

Gurlez Akhtar &
Kulwinder Kally

Ramandeep

Oasis Palace

35145 Newark Blvd Newark, CA 94560

Shally Entertainment Inc.

Bay Area Fremont, California, USA

For more information Contact: 347-553-4350 (Neeta)

ਤੁਸੀਂ ਟੇਬਲ ਵੀ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਆਰ ਕੁਮਾਰ ਨੀਟਾ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਸੁਚਾਰਾਮ ਚਾਹਾਲ

ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦੇ 70 ਸਾਲ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਧੰਨੇ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਨਗਰ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਵਕੀਲ ਬਣਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਵੰਡ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਗਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਜੰਮਿਆ-ਪਲਿਆ।

ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਇਕ ਉਦਾਸੀ ਭਰੀ ਯਾਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੇਅਸਰ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਸਨ, ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਿਆਲਕੋਟ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਉਥੋਂ ਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਆਏ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਟ੍ਰੈਨ 'ਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਜਾਣ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗੀ ਦਿੱਤੀ ਵਾਪਿਸ ਆ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿੱਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਜਾਣ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੰਨ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਸੇ

ਆਪਰੀ ਵੱਕਤ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਬਦਲੀ ਯੰਜਾਬ ਦੀ ਲਕੀਰ?

(ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੰਡ ਦੇ ਵਕਤ ਸੋਨੀ ਕਰੀਬ 13-14 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਅੰਜ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੇਠਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਸੀ ਅਬਦੁਲ ਮਜ਼ੀਦ, ਜੋ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ-ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ।

ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰੈਨਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਖਮੀ ਲੋਕ ਲੱਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਕੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਬਿਲਕੁਲ ਮਰ ਗਈ ਸੀ।

ਸਿਰਿਲ ਰੈਡਕਲਿਫ਼ ਅਤੇ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਧਿੰਨੋਂ ਕਤਲੇਅਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭੁਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇ।

ਟ੍ਰੈਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਰੋਵਾਲ ਪੁਲ 'ਤੇ ਇਸ ਟ੍ਰੈਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫਿਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਫਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਬੀਮਾਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਸਗੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਅਲਵਿਦਾ ਦੀ ਕਿਹਾ।

ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਵਾਹਗਾ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕ ਦੁਜਾ ਰਸਤਾ ਫਿਰਾਡਿਆ ਇਕ ਬਿਗਲਾ ਇਕ ਸਰਨਾਰਥੀ ਕੈਪ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਲੱਗਭਗ 100 ਜਣੇ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਕਾਦਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਦੱਧ ਵਾਲਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਡੇ ਤਕ ਦੱਧ ਦੱਧ ਪਹੁੰਚਾਓਂਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਧੋਤੇ ਨੂੰ ਸਰਨਾਰਥੀ ਕੈਪ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਛੋਤੀ ਹੀ ਸਰਨਾਰਥੀ ਕੈਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਧੋਤੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ।

ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ ਇਕ ਅਮੀਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ

ਗੁਲਾਮ ਕਾਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੰਗਲੇ ਦੇ ਬੁਰੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਹ ਬੰਗਲਾ ਇਕ ਸਰਨਾਰਥੀ ਕੈਪ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਲੱਗਭਗ 100 ਜਣੇ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਕਾਦਰ

ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਦੱਧ ਵਾਲਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਡੇ ਤਕ ਦੱਧ ਦੱਧ ਪਹੁੰਚਾਓਂਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੈਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜੋਤੀ ਕੱਪੜੇ ਤੇ 120 ਰੁਪਏ ਸਨ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੀ. ਏ. (ਆਨੜ) ਅਤੇ ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਦੀ ਫਿਰ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਤੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਸਾਮ ਤਕ ਮਰੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਫਿਰ ਮੈਂ ਦਰਿਆਗੰਜ (ਡਿੱਲੀ) ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਉਥੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇਤੇ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉਥੇ ਹੀ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਵਧੀਆ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਸਮਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਰਦੂ ਅਖਬਾਰ 'ਐਜ਼ਮ' ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਬਾਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।

ਕੀ ਵੰਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ 10 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਉਹ ਕੁਝਤੁਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 1965, 1971 ਅਤੇ 1999 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਜੰਗਾਂ ਲੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜ

ਵੀ ਸਰਹੱਦ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਵਾਨ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 70 ਸਾਲ ਮਨਾ ਲਏ ਹਨ ਪਰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਨਰਮੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗਸਤ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਲੰਮੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਘਟਦੀਆਂ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਰੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸਾਮਾ ਸਵਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਸ਼ਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੁਸਪੈਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਰਕ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਹਸਤਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੁਧਾਰੀ ਵਾਲੀ ਕਾਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਟੀਚਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੁਧਾਰੀ ਵਾਲੀ ਕਾਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿਸੇ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸਮਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਸਮੀਰ ਵਾਦੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੋ ਉਥ

ਭਾਰਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲਵੇ

(ਸਫ਼ਾ 10 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਿਹੜੀ 2024 ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਭਾਵ 1.44 ਬਿਲੀਅਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਾਗਤਾਰ ਘਟਣੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਧਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

2050 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਧ ਕੇ 1.61 ਬਿਲੀਅਨ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ 1.51 ਬਿਲੀਅਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੋ 2024 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ।

ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਵਧਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਇਕ ਬੌਚੇ ਵਾਲੀ ਯੋਜਨਾ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੀ ਜਨਮ ਦਰ ਦਾ ਵਧਣਾ ਸਭਵਿਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਵਧੀ ਹੋਈ ਜਨਮ ਦਰ ਨਾਲ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ। ਚੀਜ਼ ਦੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਧੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਹਿਲੀ ਗ੍ਰੂਪਡਾਰੀ

(ਸਫ਼ਾ 16 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਉਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵਨੀ 1930 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਗਿਆਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਜੀਵਨੀ ਲੱਭ ਲਈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰੂਪਡਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੀਵਨੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਰਾਮ ਦੁਲਾਰੇ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਵੱਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਜੋ 1938 ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੂਪਡਾਰੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਗਰੋਂ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਬੇਦੀ ਨੇ ਸ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸੁਹੱਲੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਚੋਣ ਵੀਰੋਂਦਰ ਅਤੇ ਸਾਨੀਅਲ ਵੱਲ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡਕ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਇੰਨੇ ਕੁ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੇ? ਸਾਨਿਆਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਮਗਰੋਂ ਮੈਨੀਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 60,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਵੀਰੋਂਦਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਤੱਥ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਵੀਰੋਂਦਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ. ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੱਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਮਲਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਡੈਚ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਕਬਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਬਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਮਹੌਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਬੱਝਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਰਗਰਮੀਆਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਵੀਰੋਂਦਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਖਾਸੀਆਂ ਵਿਖੇ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਡੇਅਰੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਲਿਖਣ, ਪੜ੍ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੁ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਲ

ਦੁਆਲੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਮੁਚਲਕੇ ਦਾ ਫੰਦਾ ਪਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਹਰ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਛੇਡੀ ਤੋਂ ਛੇਡੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਬੰਦਿਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਵੀਰੋਂਦਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੈਧਰਾਜ ਤੋਂ ਵੀ ਮਦਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਨਸਲ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਨੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਭਾਰਗਵ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 138ਜੀ (ਚਲਦਾ)

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਸਾਰੇ, ਕਾਰਖੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਵਾਰੇ-ਕਿਆਂ

(ਸਫ਼ਾ 14 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਸੂਸ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 1965 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਡਰਾਲੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀਏਸੀਪੀ) ਬਣਾਇਆ। ਸੀਏਸੀਪੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਉਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਿਨੀਟ ਕਮੇਟੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਉਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੁਰੋਂ ਖੇਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਤ ਜੁਡੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਇੱਣਾ ਲਾਭ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਰਜਾ ਮੋੜ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਲੰਬੀ ਸੋਚ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਆਬਾਦੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਖੁਗਾਕੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵੱਧ ਅਰਸੇ ਦੇ ਲਾਭ, ਪਰ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸਿਕਾਰ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਜੂਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਫਸਲ ਬੀਜ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਸੱਟਾ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਸਮ ਅਨੁਕੂਲ ਰਹੇਗਾ, ਕੀਤੇ ਮਕੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਆਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਹੇਗਾ, ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦੀ ਮੰਗ ਠੀਕ ਰਹੇਗੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸਦੀ ਫਸਲ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਵਧੀਆ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਉਸਦਾ ਪਾਸਾ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਸਵੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਇਹ ਜੂਆ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਧੀਆਂ ਕੀਤੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰ

ਕਿਸਾਨੀ ਨਿਯਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਫੇਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਸੰਵਾਰ ਸਕਦੀ

ਜਿਦਗੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਜਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੋਡ੍ਹਾ ਵੱਧ ਜਾਣਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਗੇਤਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਭਰਨ ਲਈ ਕਦੇ-ਕਦਾਈ ਲਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਗੇਤੇ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਗਿਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੀ ਏ ਬਿਲ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਰੁਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਤੰਤੀ ਦੀ ਦਾੜ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਖਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਦੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਸੀਬਤ ਕਿਸਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੀ ਰੰਢਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਕੀ-ਪਲਹੀ ਹੱਥ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਰੁਕ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਰੁਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਦਿਨੋ-ਦਿਨੀ ਵਧੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਸਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਹਕਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘੋਰਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੰਹੁੰ ਵੱਲ ਛਾਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਦੌਰ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ
ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਦੌਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ ਰਾਜ ਭੋਗਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੱਤਾ
ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ
ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਉੱਤੇ
ਚਿਟੇ ਮੱਛਰ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਕੀਤੇ ਪਧਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ
ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਕੁਝ ਫਸਲ ਬਚੀ
ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਨਕਲੀ ਕੀਤੇਮਾਰ
ਦਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੀ
ਫਸਲ ਰੂੰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈ ਵੇਚ
ਕੇ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾ
ਦਫ਼ਤਰ ਲੱਭਾ, ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਤੇ ਨਾ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲਕ
ਲੱਭੇ ਸਨ। ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਫਸਾ ਕੇ
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇਹ ਪਾਪੀ ਖਬਰ
ਵੀ ਢੱਕ ਲਈ ਕਿ ਨਕਲੀ ਕੀਤੇ-ਮਾਰ ਦਵਾਈ ਦੀ ਕਾਲੀ
ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਮੋਗੇ
ਨੇਤੇ ਫੜੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਕਰਜੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ
ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ
ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਦੋਂ ਬੌਸ ਇਸ

ਲਾਰੇ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਖਿਚਣ ਵੱਲ ਖਿਆਲ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੰਗਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਏ ਦੀ ਖਲੀ ਭੜੇਲੀ ਵਾਲੀ ਨਿਕਲੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਮਾਈ ਉਡੀਕੇ ਹਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਗੜੇ ਲਾ ਕੇ ਓਥੋਂ ਮਦਦ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਝਾਕ ਛੱਡਣੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਮਾਂ-ਜੋਤੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸੋਚਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤੇ
 ਉਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਜਪਦਾ, ਉਹ ਇਹ
 ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ
 ਏਨੀ ਨਿੱਘਰਦੀ ਕਿਉਂ ਗਈ ਹੈ? ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ
 ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਾ ਇਨਕਲਬਾਬ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਦੋਂ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੀ, ਉਸ ਵਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
 ਵਿੱਚ ਸੰਜਸ਼ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
 ਸੀ। ਬਾਪ-ਦਾਦੇ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆਈ ਵਿਆਹ ਤੇ ਹੋਰ ਰਸਮਾਂ
 ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਪਿਛ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਮੌਕਾ ਸਾਰਨ ਦੀ ਪਿਰਤ ਛੱਡ
 ਕੇ ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਸਮਾਂ ਦੇ ਜਲੋਅ
 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ
 ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੋਂ ਮੋਹ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸਮਝ ਆਉਣ
 ਲੱਗੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਏਨਾ ਝੁੱਗਾ ਚੌੜ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ
 ਕਿ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਲੀਹ ਉਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਈ
 ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਰ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ
 ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ।

ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਸੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਮੋਹ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋ ਸੋਚੀ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਚਣੇ ਸਨ, ਬੈਂਕ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਚੁਹਾ ਦੌੜ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਮਸੀਨਰੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੇ ਟਾਰਗੇਟ ਪੁਰੇ ਕਰਨ ਵੱਲ ਸੇਧ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਲੋਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਸੀਨਰੀ ਆ ਗਈ। ਖੇਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਨਾ ਰਕਬਾ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਜ਼ਾਰ ਟਰੈਕਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪੰਜ ਗੁਣਾਂ ਟਰੈਕਟਰ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਖਰੀਦ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕੇਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2005-08 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਟਰੈਕਟਰ ਉਦੋਂ ਪੁੰਮੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2010-11 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜਾ-ਸਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਰੈਕਟਰ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2005-08 ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਜਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੱਛੇ 47 ਟਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਹਰਿਆਣੇ ਵਿੱਚ

56 ਸਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਪਿੱਛੇ 75 ਟਰੈਕਟਰ ਦੋਂਤੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ 2010-11 ਦੇ ਅੰਕੜਾ-ਸਾਰ ਵਾਲੀ ਗਿਣਤੀ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 121 ਤੋਂ ਵਧੇਂਦੀ ਟਰੈਕਟਰ ਧੂਆਂ ਉਡਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਘੱਟ ਖੇਤੀ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਟਰੈਕਟਰ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਾਲਾਂ ਦਾ ਭਲਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਦੀ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਚੌਥਾ ਨੁਕਤਾ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਭਾਗ
ਮਿੱਬਣ ਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਵੀ ਅਜੀਬ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹਨ। ਕਣਕ ਦੀ
ਫਸਲ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਹਾਈ, ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ
ਕੀਡੇ-ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੈਂਟਣ-ਵੱਡਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ
ਖਰਚੇ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਈ
ਅੰਕਿਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਚਾਟੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਰਿਤਕਿਆ ਜਾਂਦੇ
ਅਤੇ ਖਰਚ ਦੀ ਔਸਤ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਉਸਾਂ
ਫਸਲ ਦਾ ਇੱਕੋ ਭਾਗ ਮਿਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਟਾਕਾਪਲਾ ਗਲੜ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕਮਾਦ ਬੀਜ਼ਦ
 ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਗਨੇਰੀਆਂ ਸਿਆਤਾਂ ਵਿੱਚ
 ਵੱਧ ਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵੱਧ ਵਕਤ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ
 ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਧੀਆਂ ਗਨੇਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੁੱਤ
 ਸਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੱਸਤ ਕੱਢਾਵ
 ਨਾਲ ਵੱਧ ਖਪਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ
 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਭਾਅ ਨਹੀਂ
 ਮਿਥ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਸਲੀ ਕੰਮ ਇਸਤੇ
 ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ
 ਦਾ ਪੁਰਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਬਣਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਖੇਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹਰ ਫਸਲ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ
 ਵਿਚਲੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ
 ਕੀਮਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਉਸ ਸਾਲ ਦੇ
 ਭਾਅ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਣ ਵਾਲੇ
 ਘਾਟੇ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਓਨਾ ਬੋਨਸ ਦੇਣ ਦੀ
 ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋ।

ਏਥੇ ਛੱਡੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ
ਅਥਾਰੀਟੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਮਾਨ
ਲਈ ਏਦਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਕੁਝ
ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਰਜਾ
ਕਿਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ
ਖਾਸ 'ਕਰਾਪ ਸਪੋਰਟ' ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਦੋਂ
ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ
ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭੈਤਾ ਕਿਮ ਹੁੰਦਾ
ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕੋ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ
ਵਾਰ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ

ਜਾਇਦਰ ਯਨ੍ਹੀ

ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਅੱਜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਟਰੈਕਟਰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਏਡੇ ਘਾਟੇ ਪਾ ਕੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਹੋਣ ਹੋਰ ਦੱਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਫਿਰ ਕਦੇ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ। ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੀ। ਮਾਝੇ, ਦੋਅਬੇ, ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮੰਡੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਓਥੇ ਚਮਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਨਵੇਂ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਲਾਈਨ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਅੱਕ ਚੱਬਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਢੁਖਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਲੱਤ
ਗੱਡਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ
ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਬੁਜੁਦ ਸਾਨੂੰ
ਇਸ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ
ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਐਕਸਪਰਟ ਹੋਣ
ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੋ ਗੀ
ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸਮਝ ਲਈ ਕਿਸਾਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖ ਫੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਸੁੱਖ ਮਾਨਣ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ, ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਏਨੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ। ਉਤਲੀ-ਪੇਤਲੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ, ਜਿਹੜਾ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਲਈ ਜਿੰਦਗੀ-ਮੌਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਸਿਆਸੀ ਲੋੜ ਲਈ ਸਮੇਟਿਆ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਏਸੇ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ।

ਕਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੈਸਟਰ ਬਾਬੇ

'ਨਾ ਨਾ ਕਰਤੇ ਪਿਆਰ ਤੁਮਹੀ ਸੇ ਕਰ ਬੈਠੋ...' ਬਾਲੀਵੰਡ
ਦੇ ਇਸ ਗਾਣੇ ਦੀ ਧੁਨ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁਣਗਣਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੜ
ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹ ਕੌੜੀ-ਮਿੱਠੀ
ਘਰ-ਵਾਪਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ 2015 ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਕਿਆਸ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਨਿਤੀਸ-ਲਾਲੂ-ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਕਿਨੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਟੁੱਟੇਗਾ? ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਞਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਗਠਜੋੜ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਦਾ ਏਂਜੰਡਾ ਵਿਕਾਸ ਹੈ, ਉਥੇ
ਲਾਲੂ ਦਾ ਏਂਜੰਡਾ 'ਜੰਗਲ ਰਾਜ਼' ਹੈ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਨਿਤੀਸ਼
ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੇਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਵਾਈ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਅੱਠ ਮੰਤਰਾਲੇ ਸਨ। ਆਪਣੀ
ਲਡਲੀ ਧੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਪ੍ਰਚਾਇਆ। ਲਾਲੂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਇਗਾਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ
ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਗੇ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਲਾਲੂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ
ਵਿਰੁੱਧ ਭਿੱਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੇ ਮਹਾਗਨੋੜ ਦੇ ਇਸ
ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਕਿੱਲ ਠੋਕ ਇੱਤਾ।

ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੋਈ ਡਰਮੇਬਾਜ਼ੀ
ਦੀ ਸਕਿਪਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲਖੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੰਚਨ
ਪਟਨਾ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਨੁਪਾ, ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੁ) ਦੇ
ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ।
ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਨਹਿੰਦਰ ਮੌਤੀ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ
ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮਨਾਥ ਕੌਰਵਿੱਦ ਦੇ ਸਹੇ

ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜੇਤਲੀ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਖਿਲ ਮੌਦੀ ਵੀ ਅਮਿਤ ਸਾਹ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਟੈਂਟਣ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਗੱਠਜੋੜ 'ਤੇ ਦੁਰਗਮ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖਿੰਡਰ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮੌਦੀ ਨੇ ਇੱਕ ਤੀਰ ਨਾਲ ਦੋ ਸਿਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਨਾਲ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਜੰਮ ਗਏ ਅਤੇ 2019 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਂਝ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਇੰਛਾਵਾਂ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੇਂ 'ਪੋਸਟਰ ਬੁਆਏ' ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਬੇਰਹਿਮ, ਪਰ ਲਚਕੀਲੇ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਗਰੀਬ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਹੰਕਾਰੀ ਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਚਾਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਵੱਲ ਪਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹੋਕੀ-ਬੱਕੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੁਣ 2019 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਰੀਰਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਮਿਨ੍ਹ ਲੱਗੇ ਗਏ।

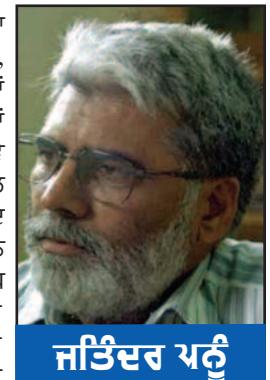
ਕਾਰਗਮ ਦਾ ਸਮਰਸ਼ਾ ਤ ਸਵਾਲ ਉਠਣ ਲਗ ਹਨ।
 ਥੂ ਪੀ ਤੋ ਬਾਅਦ ਬਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਸਿਆਸੀ
 ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸੁਬੰਧੇ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ
 ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਟਕਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫਿਰਵੜ੍ਹ
 ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦਾ

ਇੱਕ ਮਹਾਗਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 2019 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸਬਰੇ ਨੇ

ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਤਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ 29 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 17 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਿਤੀਸ਼-ਮੌਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਣ ਨਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਬਦਲ ਬਣਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਘਟ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਸਿਆਸਤਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਤੀਸ਼-ਮੌਦੀ ਦੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਉਤੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਨੇਤਾ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਲਈ ਚੰਗੀ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ
 ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਾ ਦੇ ਟੋ
 ਅਤੇ ਮੌਦੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਕੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ
 ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਕਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।
 ਪਰ ਲਾਲੂ ਦੇ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਉਸੂਂ ਕੈਲ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਵੇ
 ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ
 ਖਿੰਡਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਮਝ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਮੌਦੀ ਲਿਹਿਰ
 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਨਿਤੀਸ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲ-ਬਦਲ
ਅਤੇ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਨੇਤਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਿਤੀਸ ਦੇ
ਸਮਰਥਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਈ ਬਿਗੇਡ ਨਾਲ
ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਹਿਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੱਡੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਵੱਡੇ
ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਠੇਸ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੁਣ
ਨਿਤੀਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਹ ਮੌਕੇ ਨਾ ਮਿਲਣ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਵਰਾਂ

ਜਾਇਦਾਰ ਖੜ੍ਹੀ

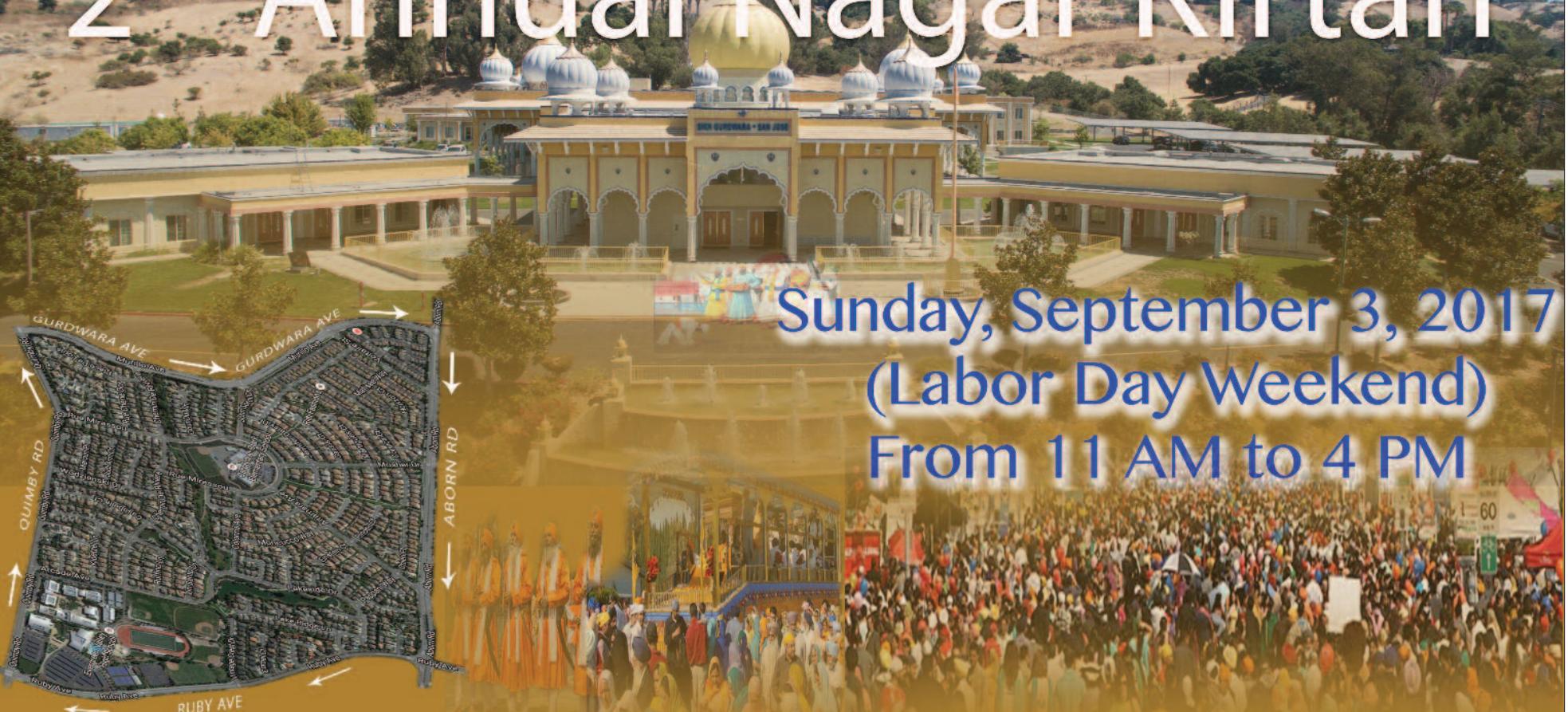
ਪੁਨਮ ਆਈ ਕੌਸ਼ਿਸ਼

SIKH GURDWARA SAN JOSE

3636 Gurdwara Ave, San Jose, CA 95148

First Parkash Diwas

2nd Annual Nagar Kirtan

Sunday, September 3, 2017
(Labor Day Weekend)
From 11 AM to 4 PM

Bhai Mohinder Singh Bajwa
Head Granthi
Sikh Gurdwara San Jose

Bhai Harcharan Singh Khalsa
Hazuri Ragi
Sri Darbar Sahib Amritsar

Bhai Jaswinder Singh Ji
Sabka Head Granthi
Sri Darbar Sahib, Amritsar

Katha By
Bhai Sahib Singh Ji
Canada Wale

ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
Bhai Sarbjit Singh Laddi
Hazuri Ragi
Sri Darbar Sahib, Amritsar

Dhadi Jatha Bhai Amarjit Singh Johal
(Johala Wale)

Designed by:

MEEKA STUDIO
&
Jasvir Singh Powar

Program Schedule:

Special Kirtan & Katha Divaans From 8/20/2017 To 9/4/2017

8/19/2017- 6th Annual Conference on Sri Guru Granth Sahib From 8AM TO 5PM.

8/20/17 To 9/4/2017- Kirtan Darbar Bhai Harcharan Singh Khalsa, Bhai Sarbjit Singh Laddi.

9/2/2017- Gatka Competition California Gatka Dal From 8 AM to 8 PM.

IN SERVICE OF SANGAT- SIKH GURDWARA SAN JOSE PARBANDHAK COMMITTEE

Event Co-ordinator
Surjit Singh Bains
408-394-3595

Event Co-ordinator
Jasvir Singh Powar
408-416-7200

Religious Affairs
Sukhdev Singh Baniwal
408-421-9463

Political Affairs
Bhuphindar (Bob) S. Dhillon
408-568-0034

General Enquiries
Kirpal Singh Atwal
408-835-7712

Head Granthie
Bhai Mohinder Singh Bajwa
408-274-9373

For more info visit www.sanjosegurdwara.org